

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) a § 54 ods. 2 písm. k) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vydáva podľa § 37 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súlade s § 65h tohto zákona v znení účinnom do 31. 03. 2023 a podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO
č. 1440/2024-1.7/mo
(11178/2024, int. 11179/2024)

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

ALAS Slovakia s.r.o.

2. Identifikačné číslo

35 825 286

3. Sídlo

Polianky 23, 841 01 Bratislava

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III.“ (ďalej len „navrhovaná činnosť“) je výroba hutného kameniva.

3. Užívateľ

ALAS Slovakia s.r.o., Polianky 23, 841 01 Bratislava (ďalej len „navrhovateľ“).

4. Umiestnenie

Kraj: Bratislavský
Okres: Malacky
Obec: Vysoká pri Morave
Katastrálne územie: Vysoká pri Morave

Parcelné čísla KN - C:

variant 1 (14 parciel): 4999/5-6, 4999/10-11, 4999/108, 4999/110, 4999/112-116,
4999/142-144

variant 2 (10 parciel): 4999/10-11, 4999/110, 4999/112, 4999/114-116, 4999/142-144

Názov ložiska: Dobývací priestor Vysoká pri Morave III

Miestny názov: Polianky, Štrkovisko na Židovkách, Otocká dolina

5. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Začiatok činnosti sa plánuje po vydaní povolenia na ťažbu, ukončenie činnosti sa predpokladá, v závislosti od odbytu, min. 21 rokov (variant 1), resp. 10 rokov (variant 2).

6. Stručný popis technického a technologického riešenia

Výhradné ložisko Vysoká pri Morave III leží v inundačnom území medzi hrádzou rieky a hlavným korytom Moravy, ktorej stredom prebieha štátna hranica Slovensko - Rakúsko. Výhradné ložisko je v hraniciach dobývacieho priestoru (ďalej len „DP“) tvaru nepravidelného mnohoholníka smeru S-J, pričom časť A je otvorená ťažbou, ktorá podmienila vznik jazera a časť B je ťažbou dosiaľ nedotknutá.

Ložiskové pomery

Ložisko patrí stratigraficky k würmsko-risskému sedimentačnému cyklu. Tektonicky je súčasťou zohorsko – marcheggskej depresie. Tvoria ho sedimenty rieky Moravy s nasledovným vrstevným sledom:

- tmavohnedá humusová hlina (0,3 až 0,7 m), tmavohnedé ílovité a piesčité hliny (0,4 až 1,2 m) a ílovité piesky (0,4 až 1,2 m); priemernú mocnosť vrchnej skrývky je 2,05 m;
- štrkopieskové súvrstvie - prevažujú piesky so štrkom (60%) a piesčité štrky (30%); hrúbka štrkopieskového súvrstvia je veľmi variabilná a kolíše v rozmedzí od 11,6 do 26,0 m, priemerná hrúbka suroviny je 14,8 m; v obliakoch prevláda kremeň a kremenec; súvrstvie obsahuje polohy ílov (vnútorná skrývka) o hrúbke 0,1 až 0,8 m, ktoré však nemajú plošný vývin.

Podložie štrkopieskového súvrstvia tvoria neogénne íly.

Ložisko sa nachádza v území, ktoré je periodicky zaplavované v rámci celej inundácie chránenej hrádzou. Ku krátkodobej záplave územia dochádza každoročne, k väčšej dlhšie trvajúcej približne každých 3 – 5 rokov. Mimo povodňových stavov sa hladina podzemnej vody pohybuje v hĺbke od 1,2 do 3,0 m, v priemere 2 m pod terénom.

Základné údaje o navrhovanej činnosti

Umiestnenie: západným smerom od súčasného jazera

Plánovaná kapacita výroby: do 500 000 t/rok

Objemová hmotnosť štrkopieskov: 2,6 t/m³

Sypná a strasená objemová hmotnosť: 1,6 t/m³

Výmera technického a technologického areálu: 6,5 ha

Výmera odkaliska: 2,6 ha

Záber novej plochy: Variant 1: 26 ha (25,9894 ha); Variant 2: 13,1 ha (13,1339 ha)

Výpočet zásob výhradného ložiska so stavom k 31. 03. 1999 (Burza,I., Holička,V., 1999) je schválený rozhodnutím Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 360/2002-v.s.ú. v kategórii bilančné voľné Z-1 (overené) v množstve:

- Vysoká pri Morave III (časť A): 11 970 tis. m³
- Vysoká pri Morave III (časť B): 4 831 tis. m³

Aktuálna povolená banská činnosť (BČ) prebieha v bloku 3-Z-1b spadajúceho do DP – časť A, východne od pôvodného jazera, na základe povolenia OBÚ v Bratislave č. 216-881/2018 (POPD zmena č. 2, 09/2017) a č. 273-1699/2020 (POPD zmena č. 3, 12/2019).

Navrhovaná činnosť, pokračovanie ďalšej ťažby, je v časti bloku 4-Z-1b (DP - časť A) a v časti bloku 2-Z-1b (DP - časť B).

Na základe plošných a objemových ukazovateľov je orientačný odhad základných ukazovateľov pre navrhovanú ťažbu nasledovný:

Variant 1:

- objem zásob štrkopieskov: 4.030,3 tis. m³
- hmotnosť zásob štrkopieskov: 10.478,8 tis. t
- objem ornice: 77,5 tis. m³, objem podorničia: 454,1 tis. m³
- objem vrchnej skrývky: 531,6 tis. m³
- objem vnútornej skrývky: 52,4 tis. m³

Variant 2:

- objem zásob štrkopieskov: 2.035,3 tis. m³
- hmotnosť zásob štrkopieskov: 5.291,8 tis. t
- objem ornice: 39,1 tis. m³, objem podorničia: 229,3 tis. m³
- objem vrchnej skrývky (ornice a podorničia): 268,5 tis. m³,
- objem vnútornej skrývky: 26,5 tis. m³

Organizácia výroby

Technologické úseky:

- ťažba
- doprava suroviny (dopravná trasa suroviny od bagra na technologickú linku pozostáva z plávajúcej, premostovacej a nábrežnej trasy o celkovej dĺžke cca 2 km)
- medziskládka
- triediareň
- drviareň
- depónie kameniva
- expedícia
- čerpacia stanica technologickej vody a čerpacia stanica kalovej vody
- odkalisko

Na plochách, kde nie je ložisko zatiaľ otvorené, sa v časovom predstihu pred postupom ťažobného frontu realizujú skrývkové práce. Samostatne sa sníma humusová vrstva a samostatne podorničie. Nakoľko hladina podzemnej vody často zasahuje do skrývky, skrývkové práce sú vykonávané v obdobiach najnižšej hladiny podzemnej vody, pomocou diesel-hydraulického bagra s podkopovou lyžicou na pásovom podvozku. Skrývkový materiál je odvázaný na miesto určenia podľa príslušného rozhodnutia pozemkového úradu.

Dobývanie sa realizuje spod hladiny podzemnej vody. Dobývacou metódou je ťažba plávajúcim ťažobným zariadením - drapákovým elektrickým bagrom MBKK 200 „Vysočan“ s objemom drapáka 7 m³, so sústavou plávajúcich dopravných pásov. Ťažba bagrom sa vykonáva vejárovito postupnými zábermi v určenom smere a priestore až po styk

s podloží. Postup ťažby je zaisťovaný predlžovaním trasy plávajúcich dopravných pásov. Dĺžka jedného plávajúceho dopravného pásu je 50 m. Počet plávajúcich pásov je závislý od vzdialenosti ťažobného stroja od nábrežných pásov na dočasnej hrádzi.

Technologicky stanovený sklon svahov, podľa podmienok Slovenského vodohospodárskeho podniku, nesmie byť popri stranách dobývacieho priestoru strmší ako 1:4. V ostatných častiach bude 1:3. Neťaží sa až po hranicu vymedzených blokov zásob. Vzdialenosť od hranice blokov je 60 až 80 m. Táto šírka ochranného pásma pre ťažbu bagrom MBKK 200 (60 a 80 m) je stanovená normou. Ochranné pásmo zaručuje bezpečnú stabilitu svahov ťažobného jazera a ochranu hraníc DP.

Vytŕažený štrkopiesok je sústavou plávajúcich a nábrežných pásov dopravovaný na technologickú linku výrobného strediska, ktorá sa nachádza pri ceste III. triedy do Vysokej pri Morave. Na technologickej linke je surovina spracovávaná na finálny výrobok frakcií: 0-1, 0-4, 4-8, 8-16, 0-32, 0-63 mm resp. operatívne podľa požiadaviek stavebného trhu.

Ťažobný stroj, ako aj celá plávajúca súprava, sa zabezpečuje počas prevádzky i v čase odstávky sústavou oceľových kotevných lán. Kotvy sú zachytené na brehu ťažobného jazera.

V priestore pri vrcholoch dobývacieho priestoru č. 5 a 6 je vybudované odkalisko o výmere 2,6 ha. Obvodové valy odkaliska sú vybudované z podorničného materiálu. Prietokom kalovej vody plochou odkaliska dochádza k sedimentácii kalov a takto vyčistená voda ďalej voľne preteká do ťažobného jazera. Od vybudovania odkaliska (v r. 1986) je tu usadených 200 tis. m³ kalov, t. j. jemnozrnných, nepoužitých frakcií z triedenia.

Technológia výroby hutného kameniva

Materiál je priamo na plávajúcom bagri hrubo pretriedený cez výsypaný rošt. Ďalej padá na triedič BINDER LS/DD 2 500 x 7 m, kde je oddelená frakcia nad 63 mm, ktorá ide cez dopravný pás do výsypaného člna ALAS I. (60 m³), ktorý je tlačným remorkérom ALAS MORAVA, tlačný na miesto výsypu. Materiál pre ďalšie spracovanie sa po odvodnení na spodnom site dopravuje na medziskládku pásovými dopravníkmi – plávajúcimi, premostovacím a nábrežnými. Z medziskládky je surovina odoberaná cez tri hydraulické výpuste, s dopravou pásom na triediareň. Na vstupe do triediarne materiál padá na triedič BINDER KRL / EDS 2 400 x 8 m BIVITEC, kde sa materiál rozdelí na frakcie 0/1, 0/4, 4/22 a 0/63.

Frakcia 0/63 padá cez sklz na dopravníkový pás a na skládku. Tu môže byť expedovaná, alebo následne predrvená na odrazovom drviči HAZEMAG APK 104 (cca raz za rok).

Frakcia 0/1 je potrubím dopravená s vodou do zbernej nádrže následne čerpadlom do cyklónu a na odvodňovací triedič BINDER LS / ED 1 000 x 3 m a dopravníkom dopravená na skládku.

Frakcia 0/4 je potrubím dopravená do dehydrátora FIEBIG, z ktorého je sústavou pásov dopravená na jednu z troch skládok o celkovej kapacite 37 000 t.

Frakcia 4/22 je cez sklz dopravená do šnekovej pračky BINDER BDSW 200/ 60 / 2, kde je materiál zbavený nečistôt a odtiaľ padá na triedič BINDER KS / DRD 2 200 x 5 m. Tu sa materiál roztriedi na jednotlivé frakcie 4/8, 8/16 a 16/22. Každá frakcia je dopravená skládkovacím pásom na skládku jednotlivej frakcie. Zvyšková frakcia 0/4 je spojovacím potrubím dopravená do dehydrátora FIEBICH. V prípade poruchy pračky BINDER je možné túto obísť cez vibračný podávač VIBROS PVB 080 na krátky dopravníkový pás, priamo do triediča BINDER 2 200 x 5 m. Technologická voda pre úpravu materiálu je čerpadlami NQE 150 dopravovaná z ťažobného jazera potrubím k jednotlivým strojným zariadeniam. Odpadová voda je tlačná čerpadlom WARMAN naspäť do jazera cez sústavu troch polí odkaliska.

Expedíciu jednotlivých frakcií zabezpečuje kolesový nakladač Komatsu WA 470 a CAT 980 G. Nákladné autá odvážajúce materiál sú vážené na mostovej váhe.

Mechanizácia

Ťažobné práce: plávajúci drapákový bager MBKK 200 „Vysočan“

Výrobná linka (stav k 07/2019)

- plávajúci pás - 6 ks
- dopravný pás - 23 ks
- mechanický sitový triedič BINDER BIVITEC - 1 ks
- vibračný triedič BINDER 2 200 x 5 - 1 ks
- lineárny triedič odvodňovací 1 000 x 3 - 1 ks
- šneková pračka BINDER 1 - ks
- vibračný podávač VIBROS 1 - ks
- odrazový drvič HAZEMAG APK 104 - 1 ks
- kolesový nakladač CAT 972 M 1 ks
- šmykom riadený nakladač LOCUS 750 - 1 ks
- tlačný remorkér TDR 120 Morava - 1 ks
- kalové čerpadlo WARMAN 8/6 EAH - 1 ks
- čerpadlo technologickej vody NQE 150 2 ks

Nakladanie: kolesové nakladače Komatsu WA 470 a CAT 980 G

Manipulačné práce: kolesový nakladač UNC 060

Hrnutie materiálu, úprava terénu: buldozér T-130

III. POPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

1. Vypracovanie správy o hodnotení

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva (v súčasnosti sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie), odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „MŽP SR“ alebo „príslušný orgán“) po prerokovaní rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti s navrhovateľom v zmysle § 30 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade s § 65h tohto zákona v znení účinnom do 31. 03. 2023 (ďalej „zákon“), ktoré sa uskutočnilo v súlade s § 65g ods. 1 zákona v listinnej a elektronickej podobe v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), určilo rozsah hodnotenia listom č. 4793/2021-1.7/mo, 12069/2021, Int. 12070/2021 zo dňa 03. 03. 2021.

Správu o hodnotení navrhovanej činnosti (ďalej len „správa o hodnotení“) podľa prílohy č. 11 k zákonu a na základe rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti vypracovala spoločnosť ENVING s.r.o., Rakovčík 58, 089 01 Rakovčík, RNDr. Iveta Mociková, PhD.

Pre vypracovanie správy o hodnotení boli použité odborné podklady, ktoré sú prílohami správy o hodnotení:

1. Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III., Hydrogeologický posudok, ENVING s.r.o. (Mociková, I., Dobránsky, D., Kovács, T., 08/2021),
2. Dobývací priestor Vysoká pri Morave III, Floristický monitoring 2021, Prieskum pobrežnej vegetácie 2022, ALAS Slovakia s.r.o. Bratislava (Zaliberová, M., 2021, 2022),
3. Zoologický prieskum lokality „Na Židovkách“ pre potreby správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III“, záverečná správa, ALAS Slovakia s.r.o. Bratislava, Mgr. Ján Svetlík – DUDOK, Vysoká pri Morave (Svetlík, J., 01/2022),

4. Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III., Hodnotenie významnosti vplyvu projektu na územia sústavy Natura 2000, SORBUS s.r.o. Banská Bystrica (Mathé, P., Mathéová, A., Žiačik, M., Svetlík, J., 03/2023) (ďalej len „primerané hodnotenie“),
5. Odborné stanovisko poverenej osoby č. VÚVH RD 1649/2021 z 18. 10. 2021 podľa § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon) a rozhodnutie OÚ Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, odd. štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, č. OU-BA-OSZP2-2021/079249/005-JAJ z 07. 12. 2021,
6. Kontext navrhovanej činnosti „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III“ s „Konceptiou vodnej politiky SR na roky 2021-2030, s výhľadom do roku 2050“,
7. Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III., Plnenie opatrení a poprojektovej analýzy podľa záverečného stanoviska MŽP SR č. 2258/05-1.6/gn z 21. 01. 2006 týkajúcich sa záujmov ochrany prírody a krajiny.

2. Rozoslanie a zverejnenie správy o hodnotení

Navrhovaná činnosť je pokračovaním, rozšírením už existujúcej posúdenej a povolenej navrhovanej činnosti „*Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III a náhradná obnova aluviálnych lúk*“, ktorá je podľa prílohy č. 8 k zákonu zaradená do kapitoly č. 1 Ťažobný priemysel, do položky č. 11. Lomy a povrchová ťažba a úprava kameňa, ťažba štrkopiesku a piesku a podľa časti A od 200 000 t/rok alebo od 10 ha záberu plochy podlieha povinnému hodnoteniu. Navrhovaná činnosť sa má zvýšiť na 500 000 t/rok so záberom plochy o viac ako 10 ha, preto je podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona predmetom povinného hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie.

Navrhovateľ predložil správu o hodnotení na MŽP SR dňa 03. 04. 2023.

MŽP SR zaslalo správu o hodnotení na zaujatie stanoviska podľa § 33 ods. 1 zákona listom č. 665/2023-1.7/mo, 21993/2023 int. 21994/2023 zo dňa 11. 04. 2023 nasledovným subjektom procesu posudzovania: *dotknutej obci* (obec Vysoká pri Morave), *povoľujúcemu orgánu* (Obvodný banský úrad Bratislava; Stavebný úrad Vysoká pri Morave) *rezortnému orgánu* (Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia obehového hospodárstva, odbor odpadového hospodárstva; Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, sekcia energetiky, odbor energetickej a surovínovej politiky), *dotknutým orgánom* (Okresný úrad Malacky, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Malacky, odbor krízového riadenia; Okresný úrad Malacky, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií; Okresný úrad Malacky, odbor pozemkový a lesný Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Malackách; Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave), *dotknutému samosprávnemu kraju* (Úrad Bratislavského samosprávneho kraja),

Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie bolo podľa § 33 ods. 3 zákona zaslané dotknutej obci a účastníkom konania (Združenie domových samospráv, Rovniankova 14, P.O.BOX 218, 851 02 Bratislava) a zároveň správu o hodnotení MŽP SR zaslalo prostredníctvom informácie o zverejnení na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese:

<https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/vodna-tazba-strkopieskov-vysoka-pri-morave-iii->

MŽP SR požiadalo dotknutú obec, aby podľa § 65g ods. 3 zákona, informovala o doručení správy o hodnotení verejnosť, a to do desiatich dní od doručenia správy o hodnotení a zároveň zverejnila v celom rozsahu dokumentáciu správy o hodnotení na úradnej tabuli obce a na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené a oznámila verejnosti, v akej lehote môže verejnosť podávať pripomienky a aby označila miesto, kde sa môžu podávať, pričom uviedlo, že ak nie je možné zverejniť na úradnej tabuli obce dokumentáciu v celom rozsahu, obec na

úradnej tabuli obce zverejní informáciu o tom, kde a kedy možno do nej nahliadnuť, robiť výpisy, odpisy alebo na vlastné náklady urobiť z nej kópie.

MŽP SR zároveň požiadalo dotknutú obec, aby v spolupráci s navrhovateľom, do uplynutia doby zverejnenia správy o hodnotení podľa § 34 ods. 2 a s ohľadom na § 65g zákona, zabezpečila verejné prerokovanie navrhovanej činnosti a prizvala naň okrem verejnosti, aj zástupcov príslušného orgánu, rezortného orgánu a dotknutých orgánov.

Súčasne bola dotknutá obec upozornená, že termín a miesto verejného prerokovania navrhovanej činnosti je dotknutá obec povinná, podľa § 34 ods. 3 zákona, oznámiť najneskôr 10 pracovných dní pred jeho konaním.

Podľa § 35 ods. 4 zákona, na stanovisko doručené po uplynutí stanovených lehôt, nemuselo MŽP SR prihliadať.

MŽP SR podľa § 33 ods. 2 zákona zverejnilo správu o hodnotení na svojom webovom sídle www.enviroportal.sk dňa 11. 04. 2023.

MŽP SR zároveň požiadalo dotknutú obec, aby v spolupráci s navrhovateľom, podľa § 34 ods. 2 a s ohľadom na § 65g zákona, zabezpečila verejné prerokovanie navrhovanej činnosti. Súčasne bola dotknutá obec upozornená, že termín a miesto verejného prerokovania je dotknutá obec povinná oznámiť najneskôr 10 pracovných dní pred jeho konaním a prizvať naň okrem verejnosti aj zástupcov MŽP SR, rezortného orgánu a dotknutých orgánov.

Dotknutá obec zverejnila informáciu o správe o hodnotení dňa 01. 06. 2023. Verejnosť mohla do dokumentácie správy o hodnotení nahliadnuť do 03. 07. 2023, počas úradných hodín v podateľni obecného úradu.

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou

Verejné prerokovanie navrhovanej činnosti sa uskutočnilo 22. 06. 2023 v zasadacej miestnosti Obecného úradu vo Vysokej pri Morave.

Termín a miesto verejného prerokovania navrhovanej činnosti oznámila obec Vysoká pri Morave verejnosti oznamom zverejneným dňa 30. 05. 2023 a zaslaním pozvánky listom zo dňa 30. 05. 2023, boli prizvané zainteresované subjekty procesu posudzovania.

Podľa prezenčnej listiny sa na verejnom prerokovaní navrhovanej činnosti zúčastnili: zástupca dotknutej obce (Mgr. Andrej Dvoran, starosta obce Vysoká pri Morave), zástupcovia navrhovateľa (Anton Černý, Ivan Burza a Ema Lipovská), spracovateľka správy o hodnotení (RNDr. Iveta Mociková) a zástupca verejnosti [Marcel Slávik, predseda Združenia domových samospráv (ďalej len „ZDS“)].

Verejné prerokovanie navrhovanej činnosti otvorila zástupkyňa spracovateľa správy o hodnotení. Projekt predstavila premietaním grafických častí správy o hodnotení, ktoré boli v spolupráci s navrhovateľom interaktívne diskutované s jediným zástupcom zúčastnenej verejnosti.

Odprezentované boli situácie, variantnosť, súčasná ťažba, technologické riešenie (ťažba vodným bagrom, doprava suroviny po nábrežnej trase, úprava suroviny, odpadové vody z triedenia a fungovanie odkaliska), iné ložiská v k. ú. Vysoká pri Morave a v okolí, výskyt biotopov na ploche navrhutej na ďalšiu ťažbu, krajinné prvky v okolí, štatúty ochrany prírody a krajiny širšieho územia a ich chronologický vývoj a aktuálny stav, realizácia prieskumov a vypracovanie odborných posudkov, ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení – hydrogeologický prieskum, zoologický prieskum s dôrazom na vtáky, floristický prieskum, primerané hodnotenie, posúdenie plnenia dobrého stavu vôd podľa § 16a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“).

Výsledky riešenia boli prednesené na podklade záverov zo všeobecne zrozumiteľného záverečného zhrnutia. Optimálnym variantom navrhovanej činnosti je podmienčne variant 2

t. j. ťažba na redukovanej ploche 13,1 ha. Uprednostnili sa ekozozologické kritéria pred hospodárskymi.

V spolupráci so Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ďalej len „ŠOP SR“) sa dohodli zmiernujúce opatrenia, ako odstránenie šije medzi existujúcim ostrovom v jazere a nábrežnou trasou, vytvorenie ďalšieho ostrova po likvidácii nábrežnej trasy, výkop jám pre obojživelníky v okolí podľa mapy, likvidácia invázných drevín na parcele č. 666 v k. ú. Stará Graba.

Zástupca dotknutej verejnosti, Marcel Slávik, sa priebežne zapájal do prezentácie. Odznali tieto otázky, príspevky a reakcie:

- koľko rokov sa bude ťažiť/ odpoveď desiatky rokov s upresnením navrhovateľa, že to vychádza na 10 rokov ale v závislosti od odbytu;
- k problematike početnosti štatútov ochrany bolo uvedené, že je dôsledkom izolácie územia v dobe socializmu, a že je to inundačné, pravidelne raz za 3 - 5 rokov zaplavované územie;
- situovanie územia v hraničnom pásme bolo pre životné prostredie prospešné;;
- odstup technologického areálu od miesta ťažby je dôsledkom prítomnosti stráženého hraničného územia, v minulosti bolo ohradené a prevádzka bola realizovaná stráženým oplotením a bránou otváranou v dobe prevádzky ťažby a dopravy suroviny
- k otázke čo obsahujú odpadové kaly z triedenia bolo vysvetlené, že ide o materiál pochádzajúci z geologického prostredia - íly oddelené v procese triedenia a spolu s vodou dopravované do odkaliska, kde sedimentujú a vyčírená voda odchádza prepadom do jazera; íly sa následne uplatňujú komerčne alebo na rekultiváciu;
- počas socializmu bola participácia verejnosti na veciach verejných potláčaná a uprednostňoval sa celospoločenský hospodársky aspekt pred environmentálnym;
- zdôraznilo sa právo na udržateľný rozvoj a rovnosť environmentálnych hľadísk s ostatnými aspektmi rozvoja;
- sleduje koncepcie územného rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja od 90-tych rokov, ani prelom milénia nepriniesol nič zásadné a plnia sa hospodárske plány ešte z 80-tych rokov;
- ocenil prístup navrhovateľa k riešeniu životného prostredia územia z hľadiska podkladov;
- vyslovený bol názor o spätnej kolonizácii územia, prinavrátanie obyvateľom - rybárom a pre voľnočasové aktivity/ vysvetlené bolo, že tieto aktivity sú nežiadúce, lebo ide o aktívne dobývaný priestor a vznikajú bezpečnostné riziká;
- otvorila sa otázka budúceho vývoja územia a skĺbenia s dlhodobými rozvojovými záujmami obce;
- proces posudzovania vplyvov by nemal byť len o negatívnych vplyvoch, ale aj o prínosoch, ktoré sa majú navrhnuť, a ísť tak príkladom ostatným investorom;
- uvedený bol príklad lokality v Dunajskej Lužnej, kde to sprvu s miestnymi obyvateľmi iskrilo, ale potom sa to utriaslo prostredníctvom plánu rekultivácie a prinavrátania územia ľuďom, s impulzom pre rast;
- na otázku, či je partnerom BROZ (Bratislavského regionálneho ochrannárskeho združenia) bolo uvedené, že nie, zmiernujúce opatrenia boli dohodnuté s príslušnou organizáciou, ktorou je Správa CHKO Záhorie, ktorá sídli v Plaveckom Štvrtku;
- vyzdvihnutá bola vhodnosť partnerstva podnikateľov s ochranármi, pri hľadaní a plnení spoločných úloh pre životné prostredie.

Na záver zástupca ZDS uviedol, že súhlasí s variantom 2 vrátane zmiernujúcich opatrení, kde je hospodárske funkcie možné skĺbiť s environmentálnymi.

Záznam z verejného prerokovania navrhovanej činnosti bol na MŽP SR doručený dňa 30. 06. 2023.

4. Stanoviská, pripomienky a odborné posudky predložené k správe o hodnotení

Na MŽP SR boli k navrhovanej činnosti doručené nasledovné písomné stanoviská a doplňujúce vyjadrenia, ktoré v skrátanom znení uvádza MŽP SR aj s uvedením vyjadrenia MŽP SR.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Malackách (list č. ORHZ-MA1-2023/000333-002 zo dňa 19. 04. 2023) z hľadiska ochrany pred požiarmi nepredpokladá vznik negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Vyjadrenie MŽP SR: Berie sa na vedomie.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia geológie a prírodných zdrojov, odbor štátnej geologickej správy (list č. 28959/2023 zo dňa 15. 05. 2023) nemá k správe o hodnotení z hľadiska svojich kompetencií žiadne pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: Berie sa na vedomie.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia vôd (list č. 26884/2023 zo dňa 10. 05. 2023) v stanovisku uviedlo, cit.: „Projekt bol posúdený postupom podľa § 16a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej vodný zákon) vydaním Záväzného stanoviska, podľa ktorého sa pred povolením činnosti/stavby nevyžaduje výnimka z environmentálnych cieľov podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Vplyvy na vodné pomery pre väčší variant (Variant 1) vyhodnotil hydrogeologický posudok (Mociková,I., Dobránsky,D., Kovács,T., 08/2021). V tomto posudku je uvedené, že zvýšené koncentrácie celkového organického uhlíka, hliníka a zlúčenín dusíka vo vode jazera majú geogénny, resp. antropogénny pôvod difúzneho typu z okolia. Navrhovaná činnosť nemá dopad na kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele povrchových a podzemných vôd. Vplyvy na chemický a ekologický stav relevantných útvarov povrchových vôd, vrátane rieky Moravy ako hraničného vodného toku, ako aj na chemický a kvantitatívny stav relevantných útvarov podzemných vôd je možné vylúčiť.

V samotnom texte správy o hodnotení sa okrem iného deklarujú výhody realizácie činnosti, napr. zvýšenie hladiny v Devínskom jazere, stabilizácia vodného režimu v dotknutých chránených územiach prírody a krajiny, chýbajú tam však konštatovania dopadov odkrytia podzemnej vody, najmä:

- o zvýšenej evapotranspirácii, čo môže byť dôvodom straty vody v krajine;
- o zmene teploty vody, ktorej následkom sa dejú iné chemické reakcie, čo môže spôsobiť zmenu jej zloženia, bakteriálne oživenie ap.

Vzhľadom na vysokú zraniteľnosť územia a zvýšenie plochy odkrytých podzemných vôd v dôsledku ťažby štrkopieskov žiadame venovať zvýšenú pozornosť predchádzaniu rizika znečistenia vodných útvarov v dotknutom území. V celom procese prípravy, realizácie a prevádzky navrhovanej činnosti z hľadiska ochrany vodných pomerov taktiež požadujeme postupovať v súlade so všeobecnými záväznými predpismi najmä s ustanoveniami vodného zákona s dôrazom na ustanovenia § 39 o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami v priamej nadväznosti na vyhlášku č. 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd.

Vyjadrenie MŽP SR: Akceptuje sa. Opatrenia na ochranu vôd sú uvedené v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (list č. OU-BA-OSZP1-2023/231689-005 zo dňa 15. 05. 2023, v závere stanoviska uvádza, cit.: „na základe stanoviska č. CHKO/ZA/248 002/2023 zo dňa 09. 05. 2023 od odbornej organizácie ochrany prírody

a krajiny - Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Správy Chránenej krajinnej oblasti Záhorie, vo svojom záväznom stanovisku k predmetnej správe o hodnotení navrhovanej činnosti uvádza, že navrhované rozšírenie vodnej ťažby štrkopieskov sa nachádza v Chránenej krajinnej oblasti Záhorie, v území, v ktorom platí 2. stupeň územnej ochrany podľa zákona OPaK. Zároveň zasahuje do Chráneného vtáčieho územia (ďalej len „CHVÚ“) SKCHVU016 Záhorské Pomoravie. Nachádza sa na hranici CHA Devínske jazero a čiastočne zasahuje do Územia európskeho významu (ďalej len „ÚEV“) SKUEV0313 Devínske jazero. Na zmiernenie negatívneho vplyvu ťažby štrkopieskov na biotopy a druhy, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Záhorské Pomoravie a ÚEV Devínske jazero sa navrhuje realizácia zmierňujúcich opatrení za záber biotopu európskeho významu Lk8 Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* (kód 6440) a biotopov chránených druhov európskeho významu kunka červenobruchá (*Bombina bombina*) a mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*), a tiež za záber lúčnych a mokradných biotopov a drevín, ktoré slúžia ako potravné, oddychové či hniezdne biotopy vtákov.

Opatrenia pre CHVÚ Záhorské Pomoravie:

- Po ukončení ťažby ponechať ostrov s rozmerom približne 40 x 30 m na mieste, kde v súčasnosti začína pevná časť (nábrežná trasa) dopravníka štrku charakteru poloostrova.

- Odťažiť šiju, resp. plytké prepojenie existujúceho ostrova s pevninou, na hĺbku najmenej 3 m. Toto prepojenie, predovšetkým pri nízkom stave vody spôsobuje, že vtáky priestor vnímajú ako dostupný a nezahniezdia tam.

- Brehy po ťažbe štrkopieskov diverzifikovať, vytvoriť miesta s kolmými stenami, plytčinami, plytkými ostrovčekmi, so zárastom vegetácie. Na vytvorené brehy nebude navádzaná žiadna ornica ani skrývky, ponechané tak budú štrkové brehy.

Opatrenia na zlepšenie stavu lúčneho biotopu európskeho významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky za záber biotopu Lk8 v ÚEV Devínske jazero:

V rámci ÚEV Devínske jazero zabezpečiť likvidáciu invázneho druhu javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a invázne sa správajúceho druhu agát biely (*Robinia pseudoacacia*) na vymedzenej ploche.

Orgán ochrany prírody okresného úradu v sídle kraja nemá pripomienky k správe o hodnotení Vodná ťažba Vysoká pri Morave III, kde Variant 2 je z pohľadu ochrany prírody a krajiny prijateľnejší. Dohodnuté kompenzačné opatrenia a revitalizačné opatrenia boli zapracované v predloženej správe o hodnotení.

Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, z hľadiska štátnej vodnej správy nedoručil k predmetnému zámeru svoje stanovisko.

Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, z hľadiska odpadového hospodárstva nemá pripomienky k správe o hodnotení navrhovanej činnosti.

Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, vo svojom záväznom stanovisku k správe o hodnotení navrhovanej činnosti z hľadiska prevencie závažných priemyselných havárií nemá zásadné pripomienky.“.

Vyjadrenie MŽP SR: Akceptuje sa. MŽP SR súhlasí s odporúčaným variantom 2, za podmienky dodržania opatrení uvedených v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody a biodiverzity, odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny (ďalej len „odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny“) (list. č. 699/2023-6.3; 33343/2023 int.; 33346/2023 ext. zo dňa 02. 06. 2023)

Do správy o hodnotení, ani do primeraného hodnotenia v rámci kapitoly 8. Návrh zmierňujúcich opatrení nie sú prevzaté opatrenia z časti 6.2.1. Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany primeraného hodnotenia ako napr.:

- pre bociana bieleho „Pre zachovanie, resp. pre zlepšenie kvality potenciálnych potravných možností tohto druhu v areáli štrkoviska a jeho okolia by bolo vhodné upraviť (prehlbiť) terén niektorých existujúcich mokradí, prípadne terénnych depresii tak, aby boli dotované vodou zospodu, čo je aj jedným z dohodnutých zmierňujúcich opatrení.“
- pre chriašťa bodkovaného „Pre podporu hniezdenie druhu v území bude potrebné zvoliť vhodný manažment starostlivosti zameraný na úpravu vodného režimu aluviálnych lúk.“
- pre kačicu chrapľavú „Vhodným manažmentom by sa dali niektoré mokrade udržať počas celého roka a to zabezpečením vhodného vodného režimu existujúcich mokradí. Ide najmä o mokrad' v lokalite VPM Otocká dolina.“
- pre kalužiaka červenonohého „V prípade vhodného manažmentu aluviálnych lúk vyskytujúcich sa v okolí by sa mohli zlepšiť potravné, ale aj hniezdne možnosti druhu v tomto území.“
- pre brehuľu hnedú „Pri vhodnom postupe pri odbagrovaní steny by mohlo dôjsť k pozitívnemu ovplyvneniu hniezdných možností druhu v území.“
- pre chrapkáča poľného, ktorý je aj s prepelicou poľnou vyhodnotený ako najviac zasiahnutý druh „Návrh možného riešenia je čiastočne v rámci zmierňujúcich opatrení.“
- pre prepelicu poľnú „Potrebné je zvoliť vhodné termíny agrotechnických prác na lúkach a poliach tak, aby nebol vyvíjaný tlak na tento druh hniezdiaci na zemi. Z hľadiska zabezpečenie dostatku potravných možností je nevyhnutné vylúčiť chemizáciu lúk a polí, kde má prepelica poľná podmienky na hniezdenie.“

Všetky opatrenia navrhnuté v rámci primeraného hodnotenia v kap. 6.2.1 považujeme za potrebné zapracovať taktiež ako zmierňujúce opatrenia do správy o hodnotení (kap. C.IV.), primeraného hodnotenia (kap. 8), a taktiež do podmienok záverečného stanoviska z procesu posudzovania vplyvov.

Za závažný nedostatok primeraného hodnotenia považujeme najmä absenciu zmierňujúcich opatrení pre biotop 6440 (Lk 8) Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* v ÚEV Devínske jazero. Uvedené „Opatrenia na zlepšenie stavu lúčneho biotopu európskeho významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky za záber biotopu Lk8 v ÚEV Devínske jazero“ považujeme za nevhodné, sú v rozpore s Metodikou hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v SR (ŠOP SR, 2014, 2016). Upozorňujeme, že podľa Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v SR (ŠOP SR, 2014, 2016) „Zmierňujúce opatrenia by mali byť navrhnuté účelne a adresne pre biotopy a druhy s identifikovanými mierne významnými vplyvmi“, teda nie pre iné biotopy a druhy, čo považujeme za potrebné doplniť.

Vplyvy na faunu a flóru nie sú v správe o hodnotení jednoznačne identifikované. Z tab. č. 42 a 43 nie je zrejmé, aké vplyvy a na ktoré rastliny a živočíchy sa vlastne predpokladajú. Pri vyhodnení vplyvov na biotopy sú vplyvy vyhodnotených dôkladnejšie, s približnou výmerou v ÚEV aj mimo ÚEV pre jednotlivé biotopy samostatne, pre oba varianty jednotlivo. Pri samotných druhoch to už konkretizované nie je. Dôkladne sú vyhodnotených iba vplyvy na chránené druhy európskeho významu v rámci vplyvov na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 v dokumentácii primeraného hodnotenia. Vplyvom na chránené druhy národného významu venoval autor v správe o hodnotení menšiu pozornosť. Príloha č. 2 a príloha č. 3 sa síce zaoberá podrobným prieskumom flóry a fauny, kde sú identifikované konkrétne druhy rastlín a živočíchov v území aj okolí, avšak v správe o hodnotení už nie je jednoznačne uvedené na ktoré konkrétne druhy sa ktoré vplyvy predpokladajú.

V správe o hodnotení, v časti C.IV.3. Opatrenia na zmiernenie vplyvu na sústavu Natura 2000 absentujú legendy v rámci obrázkov viažucich sa na konkrétne opatrenia, podobne ako aj v rámci kap. C.VI. Návrh monitoringu a poprojektovej analýzy pri obrázku na str. 124.

Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III je prijateľná z hľadiska záujmov ochrany prírody vo Variante 2, ktorý bol navrhnutý na základe výsledku primeraného hodnotenia. Variant 1 je neprijateľný z dôvodu identifikovaných významných vplyvov na biotop 6440 (Lk 8) Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi v ÚEV Devínske jazero (SKUEV0313).

V zmysle vyššie uvedených pripomienok považuje ministerstvo za potrebné v rámci § 35 ods. 5 zákona č. 24/2006 Z. z. požiadať navrhovateľa o nasledovné doplňujúce informácie:

- *Doplniť zmiernujúce opatrenie/opatrenia pre biotop 6440 (Lk 8) Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi v ÚEV Devínske jazero v súlade s Metodikou hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v SR (ŠOP SR, 2014, 2016), nakoľko zmiernujúce opatrenia by mali byť navrhnuté účelne a adresne pre biotopy a druhy s identifikovanými mierne významnými vplyvmi“, teda nie pre iné biotopy a druhy.*
- *Doplniť všetky potrebné zmiernujúce opatrenia, ktoré vyplynuli v rámci primeraného hodnotenia z kap. 6.2.1. do správy o hodnotení (kap. C.IV.), ako aj do primeraného hodnotenia (kap. 8).*

Na základe požiadaviek uvedených v stanovisku odboru štátnej správy ochrany prírody a krajiny, požiadalo MŽP SR listom č. 665/2023-1.7/mo, 39601/2023 zo dňa 03. 07. 2023 navrhovateľa o poskytnutie doplňujúcich informácií podľa § 35 ods. 5 zákona.

Doplňujúce informácie, ktoré navrhovateľ doručil na MŽP SR podľa § 35 ods. 6 zákona, listom č. 646/Dr.Ba/2023 zo dňa 10. 08. 2023, MŽP SR uvádza v nasledujúcom texte:

„Doplňujúca Informácia k prvému bodu i druhému bodu je v prílohe tohto listu.

Zmierňujúce opatrenia navrhnuté v primeranom hodnotení, s následným priemetom do správy o hodnotení vychádzajú z týchto podmienok:

- Metodika primeraného hodnotenia je nezáväzná, má odporúčací charakter,*
- *zmiernujúce opatrenia boli navrhnuté nie z iniciatívy spracovateľa primeraného hodnotenia, ale vychádza z návrhu príslušnej organizácie ŠOP SR, ktorou je Správa CHKO Záhorie, a potrieb starostlivosti o územia Natura 2000,*
- *zlepšiť sa má stav biotopu Lk1, ktorý je v ÚEV vzácnejší ako zasiahnutý biotop Lk8,*
- *podľa názoru Správy CHKO Záhorie nie je ďalší priestor na zlepšovanie stavu biotopu Lk8, ktorý sa už v súčasnosti realizuje na základe dohody Správy CHKO Záhorie s obhospodarovateľmi,*
- *d'alšia obnova biotopu Lk8 sa realizuje na základe podmienok zo záverečného stanoviska z predchádzajúceho procesu EIA z rokov 2005 - 2006,*
- *zlepšenie vodného režimu aluviálnych lúk (Lk8) navrhnuté pre obojživelníky, má rovnaký význam aj pre vtáky, čo je v texte zmienené, a doplňujúcou informáciou upresnené o druhy z predmetu ochrany CHVÚ Záhorské Pomoravie,*
- *vymedzenie zmiernujúcich opatrení vzišlo z početných písomných, telefonických a osobných konzultácií spracovateľa primeraného hodnotenia a správy o hodnotení a navrhovateľa so Správou CHKO Záhorie, čo trvalo približne pol roka,*
- *po vydaní záväzného stanoviska MŽP SR, odboru štátnej správy ochrany prírody a krajiny, sa uskutočnila ďalšia konzultácia, v ktorej sa prebrali možnosti „adresných zmiernujúcich opatrení pre biotopy a druhy s identifikovanými mierne významnými vplyvmi“, s negatívnym výsledkom, čo je dokumentované mailových stanoviskom Správy CHKO Záhorie,*
- *návrh zmiernujúcich opatrení bol vypracovaný poctivo, s maximálnou možnou starostlivosťou, prebratím všetkých možných riešení, v dobrej viere, opierajúc sa o ustanovenie § 19 ods. 10 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z.,*

- zohľadnili sa požiadavky Metodiky (platnej v čase vyhotovenia dokumentácie) „brať do úvahy vlastnícke, resp. užívateľské práva k pozemkom, na ktorých sa opatrenia navrhujú a overiť Ich realizovateľnosť“.

Zhrnutie: Navrhnuté zmierňujúce opatrenia boli vypracované v spolupráci so ŠOP SR (v zmysle požiadaviek vyhlášky č. 170/2021 Z. z.), sú vhodné z pohľadu starostlivosti o územia Natura 2000, a hlavne sú realizovateľné (v zmysle Metodiky).

Prílohou listu navrhovateľa č. 646/Dr.Ba/2023 zo dňa 10. 08. 2023, je vyjadrenie spracovateľa primeraného hodnotenia SORBUS, s.r.o., cit.:

„1. Návrh zmierňujúcich opatrení striktne v biotope Lk8 by bol neúčelný a neefektívny. Rovnako aj prípadné „hľadanie“ vhodnej plochy s výskytom biotopu a návrh opatrení mimo ÚEV Devínske jazero a širšie okolie nie je možné považovať za účelné.“

Je vhodné, účelné a dostatočné za záber biotopu Lk8 v ÚEV Devínske jazero zabezpečiť likvidáciu invázneho druhu javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a invázne sa správajúceho druhu agát biely (*Robinia pseudoacacia*) na vymedzenej ploche Lk1, tak ako je to uvedené v zmierňujúcich opatreniach.

Ide o návrh po dohode so ŠOP SR, Správou CHKO Záhorie aj z pohľadu realizovateľnosti.

2. Uvádzané zmierňujúce opatrenia sa týkajú manažmentu aluviálnych lúk, ktoré spočívajú v zlepšení vodného režimu mokradí, prehĺbením terénu, čím by sa zabezpečila stála prítomnosť vody presakujúcej zospodu, a následne potravné, prípadne hniezdne možnosti pre vtáky. Takéto zmierňujúce opatrenia sú v Správe o hodnotení (kap. C.IV.3., str. 117-118) i v Primeranom hodnotení (kap. 8., str. 96) navrhnuté a mapovo vyjadrené v časti „Opatrenia na zlepšenie stavu mokradných biotopov výskytu predovšetkým chránených druhov európskeho významu kunka červenobruchá a mlok dunajský, ale aj iných obojživelníkov“. V zmysle požiadavky záväzného stanoviska doplníme tam uvedení vetu takto:

„Zlepšenie kvality mokradných biotopov by sa následne prejavilo v zlepšení kvality potravných biotopov druhov vtákov, pre ktoré takéto lúky predstavujú zdroj potravy (vodné druhy bezstavovcov a stavovcov). Súčasne by sa vytvorili podmienky pre dosiahnutie heterogenity prostredia (mozaika vodného prostredia, lúčnych biotopov, zárasty vysokých vodných tráv, atď.). Zlepšenie kvality potravných možností v území by bolo možné očakávať u väčšiny hodnotených druhov CHVÚ Záhorské Pomoravie, napr. bociana bieleho, chriašťa bodkovaného, kačicu chrapľavú, kalužiaka červenonohého, chrapkáča poľného, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Záhorské Pomoravie.“

Neboli navrhnuté zmierňujúce opatrenia pre kačicu chrapľavú v lokalite VPM Otocká dolina, ani opatrenia v poľnohospodárstve pre prepelicu poľnú, z týchto dôvodov:

Kačica chrapľavá

- zasiahnuté aluviálne lúky sú sice potenciálnym potravným a hniezdnym biotopom kačice chrapľavej, v aktuálnom prieskume tu však zaznamenaná nebola, resp. existuje jeden záznam v kategórii migrácia,
- počet ovplyvnených hniezdiacich párov v hodnotenom území je 0,
- aluviálne lúky v okolí štrkoviska mimo rozšírenia ťažby ovplyvnené nebudú,
- postupom ťažby štrkopieskov sa bude zväčšovať vodná plocha, vhodná pre kačicu chrapľavú v čase migrácie,
- zabezpečenie vhodného vodného režimu aluviálnych lúk aj pre kačicu chrapľavú sú navrhnuté na opačnej strane vodnej plochy štrkoviska, na nezasiahnutej časti VPM Polianky.

Prepelica poľná

Zasiahnuté aluviálne lúky sú potenciálnym hniezdnym a potravným biotopom druhu. Za obdobie rokov 2009 - 2021 je evidovaných 10 výskytových záznamov na VPM Kutica (mimo

navrhovaného rozšírenie ťažby) a na VPM Otocká dolina (v jej časti dobieha ťažba) prevažne v kategórii hniezdenie možné.

Ohľadom voľby „vhodných termínov agrotechnických prác na lúkach a poliach tak, aby nebol vyvíjaný tlak na tento druh hniezdiaci na zemi" a „z hľadiska zabezpečenia dostatku potravných možností je nevyhnutné vylúčiť chemizáciu lúk a polí, kde má prepelica poľná podmienky na hniezdenie" nemá navrhovateľ žiadne možnosti uplatnenia týchto opatrení z dôvodu vlastníckych. resp. užívateľských práv k pozemkom na VPM Kutica a VPM Otocká dolina (mimo plochy dobiehajúcej ťažby) na ktorých sa opatrenia navrhujú. Zo strany navrhovateľa je opatrenie nerealizovateľné.

Záver: Zmierňujúce opatrenia navrhnuté v Správe o hodnotení zohľadňujú potreby príslušnej organizácie ŠOP SR, a boli stanovené v zmysle ustanovenia § 19 ods. 10 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., potom čo sa ukázalo, že vhodný manažment aluviálnych lúk s výskytom biotopu Lk8 je už zabezpečený dohodou s farmármi.

Súčasne si dovoľujeme uviesť, že aj ostatné zmierňujúce opatrenia (na zlepšenie vodného režimu na lokalite VPM Polianky, ďalší ostrov na vodnej ploche po ťažbe a likvidácia šije, opatrenia pre biotop Lk1 na lokalite k.ú. Stará Graba) boli navrhnuté po konzultáciách s navrhovateľom a organizáciou ochrany prírody tak, aby boli aj v praxi realizovateľné a zabezpečili zlepšenie stavu biotopov dotknutých druhov európskeho významu.

Záväzky navrhovateľa z predchádzajúceho posúdenia vplyvov na životné prostredie z r. 2005 ohľadom biotopu Lk8 zostávajú nedotknuté.

Na základe vyššie uvedeného by sme si Vás dovolili požiadať o prehodnotenie záväzného stanoviska a akceptovanie zmierňujúcich opatrení ako boli uvedené v dokumentácii primeraného hodnotenia „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III. (Hodnotenie významnosti vplyvov projektu na územia sústavy NATURA 2000 v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a v zmysle článku 6.3 a 6.4 smernice 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov o voľne žijúcich živočíchov o rastlín)“ a následne v správe o hodnotení (s vyššie uvedenou úpravou textu).“

MŽP SR zaslalo listom č. 665/2023-1.7/mo, int. 67522/2023 zo dňa 14. 08. 2023 odborom štátnej správy ochrany prírody a krajiny žiadosť o stanovisko k vyššie uvedeným doplňujúcim informáciám, ktoré poskytol navrhovateľ.

Odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny, pred poskytnutím písomného vyjadrenia pre MŽP SR, uskutočnil odbornú konzultáciu zástupcov orgánov štátnej ochrany prírody so spracovateľmi dokumentácie správy o hodnotení. Záznam pracovného stretnutia, ktoré sa uskutočnilo dňa 18. 09. 2023 bol daný na vedomie MŽP SR. Následne odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny doručil na MŽP SR stanovisko, v ktorom konštatuje dohodu s navrhovateľom, cit: „Vzhľadom na problematický návrh zmierňujúcich opatrení, ministerstvo zvolalo pracovné stretnutie dňa 18.09.2023, ktorého cieľom bolo prioritne navrhnuť vhodné zmierňujúce opatrenie pre biotop Lk8 a z toho vyplývajúce rozpory. Záverom uvedeného pracovného stretnutia bolo navrhnutie riešenia zmierňujúcich opatrení pre biotop Lk8, návrh nového zmierňujúceho opatrenia – vytvorenie polostrova v južnej časti navrhnutého územia ťažby a preverenie možnosti rozšírenia ťažby na lokalite odkaliska a na lokalite súčasnej navážky zeme.

Na základe týchto záverov zaslal navrhovateľ dňa 27.09.2023 nasledovné vyjadrenie: „V zmysle záverov z pracovného stretnutia ohľadom navrhovanej činnosti „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave“ zo dňa 18.09.2023, ktorého predmetom bola téma problémových zmierňujúcich opatrení, ku ktorým malo ministerstvo v záväznom stanovisku k správe o hodnotení navrhovanej činnosti pripomenky, ako aj na základe podrobnej prehliadky uvedenej lokality priamo v teréne uvádzame:

1. Prijaté body akceptujeme a so znením v podstate súhlasíme.
2. Súhlasíme aj s návrhom nového zmierňujúceho opatrenia, t. j. vytvorenie polostrova

v južnej časti navrhnutého územia ťažby s podmienkou, že nám bude umožnená ťažba štrkopieskov, kde sa nachádza nelesná drevinová vegetácia a čiastočne i navážka zeminy (v priloženej situačnej mape sú obe lokality vyznačené ako plocha 1 a 2) v rovnakej plošnej výmere.“.

Ministerstvo konštatuje, že na základe vzájomnej dohody na pracovnom stretnutí dňa 18. 09. 2023, kde boli akceptované naše pripomienky, súhlasíme s vyjadrením navrhovateľa zo dňa 27. 09. 2023. Súčasťou vyjadrenia bola aj mapová príloha, ktorú navrhujeme upraviť tak, aby nové zmierňujúce opatrenie nebolo uvedené ako nový variant, ale ako zmierňujúce opatrenie v rámci pôvodného variantu č. 2. Uvedené zmierňujúce opatrenia v zmysle mapovej prílohy žiadame zapracovať do záverečného stanoviska.“.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptovalo vzájomnú dohodu navrhovateľa a orgánov štátnej ochrany prírody a krajiny, zapracovalo v časti VI. 3. aj nové zmierňujúce opatrenie, t. j. vytvorenie polostrova v južnej časti navrhnutého územia ťažby a umožnenie ťažby štrkopieskov na rovnakej ploche v priestore severovýchodne od pôvodného územia variantu 2, kde sa v súčasnosti nachádza nelesná drevinová vegetácia a čiastočne i navážka zeminy.

5. Vypracovanie odborného posudku v zmysle § 36 zákona

Odborný posudok k navrhovanej činnosti podľa § 36 zákona vypracoval RNDr. Ľuboš Haltmar, zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 371/2003-OPV (ďalej len „spracovateľ posudku“), na základe určenia MŽP SR, listom č. 665/2023-1.7/mo, 78362/2023 zo dňa 12. 10. 2023.

Spracovateľ posudku vypracoval posudok v súlade s § 36 zákona na základe správy o hodnotení činnosti, vlastných poznatkov, konzultácií s navrhovateľom a ním doplnených informácií, zo záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, doručených písomných stanovísk od účastníkov procesu posudzovania a na základe príslušných právnych a technických noriem.

Spracovateľ posudku uviedol, cit.: „Z komplexného vyhodnotenia vplyvov vyplýva, že územie navrhovanej činnosti je zraniteľné z dôvodu výskytu chránených, vzácnych a ohrozených druhov a biotopov, čo sa odráža v početnosti štatútov chránených území prírody podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Chránené územia prírody a krajiny sú tu v kolízii s vyhlásenými chránenými územiami podľa banských predpisov – chráneným ložiskovým územím a dobývacím priestorom Vysoká pri Morave III. Právny systém SR neposkytuje návod na riešenie protikladov, pretože nestanovuje žiadnu hierarchiu chránených záujmov.

V rámci prípravných prác pre projekt sa realizovali prieskumy, z ktorých vyplynulo, že záber cenného biotopu Lk8 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi, ktorý je biotopom európskeho významu (kód 6440), a je predmetom ochrany ÚEV Devínske jazero, presahuje vo variante činnosti uvažovanom v Zámere (ťažba na ploche 26 ha – Variant 1 podľa predloženej Správy o hodnotení) konvenčne 1% z jeho celkovej rozlohy v ÚEV Devínske jazero v zmysle „Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike“ (ŠOP SR 2014, 2016). Vplyvy na ďalšie predmety ochrany tohto a ďalších dotknutých území sústavy Natura 2000 by túto úroveň nepresiahli.

Z výsledkov primeraného hodnotenia vypracovaného pre potreby Správy o hodnotení vyplývajú tieto závery pre Variant 2:

- z predmetu ochrany CHVÚ Záhorské Pomoravie je dotknutých 15 druhov vtákov, z toho 13 druhov je ovplyvnených mierne negatívne (v stupni -1) a 2 druhy mierne pozitívne (v stupni +1);
- z predmetu ochrany ÚEV Devínske jazero je dotknutý biotop Lk8 a dva druhy obojživelníkov, vplyv navrhovanej činnosti na tieto predmety sú v stupni mierne negatívny (-1);
- z predmetu ochrany ÚEV Morava je dotknutý jeden druh netopiera v stupni mierne pozitívny vplyv (+1);

- projekt „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III.“ nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy NATURA 2000 samostatne ani v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi v prípade realizácie činnosti podľa Variantu 2.

V zmysle metodiky znamená hodnotenie v stupni -1 mierny, nevýznamný negatívny vplyv na integritu území podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch a predstavuje mierne rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu, mierne narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmierňujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie projektu.

Podľa vyššie uvedených kritérií ochrany prírody a krajiny je podmienene realizovateľný len Variant 2. Podmienkou je uskutočnenie navrhnutých zmierňujúcich opatrení.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v prípade splnenia právnych predpisov vzťahujúcich sa na danú prevádzku a realizácie navrhovaných zmierňujúcich opatrení, posudzovaná činnosť v danom území jednotlivé zložky životného prostredia nadmerne nezaťažujú. Posudzovaná činnosť nie je spojená s významnými vplyvmi na životné prostredie, s výnimkou potenciálnych havarijných stavov s možným ovplyvnením kvality povrchovej a prípadne podzemnej vody a následným ovplyvnením chránených území. Rovnako nepredpokladám ani ovplyvnenie zdravotného stavu obyvateľstva.

Z hodnotenia celkovej významnosti vplyvov projektu na predmet ochrany dotknutých území Natura 2000 a na integritu území sústavy Natura 2000, vrátane kumulatívnych vplyvov, vyplýva, že projekt „Vodná ťažba štrkopieskov Vysoká pri Morave III.“ nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy NATURA 2000 samostatne ani v kombinácii s inými plánmi alebo projektami v prípade realizácie činnosti podľa Variantu 2.

Pri kumulácii vplyvov, vzhľadom na umiestnenie činnosti (existujúca lokalita ťažby v dostatočnej vzdialenosti od obývaných oblastí), nedôjde k prekračovaniu noriem kvality životného prostredia a zdravia v okolitom obytnom území.

„Navrhovaná činnosť je plne v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky a platnými ÚPD. Aby nedošlo do konfliktu s inými legálnymi čiastkovými záujmami, je nevyhnutné jej usmernenie a limitovanie povolovacími procesmi. Dodržiavanie súladu s právnymi predpismi vyžaduje kontrolu a dohľad nad prevádzkou navrhovanej činnosti s podmienkami stanovenými v povolovacom procese a s dotknutými právnymi predpismi.

Z priebehu posudzovania správy o hodnotení, stanovísk doručených v procese posudzovania, priebehu rokovania o určení rozsahu hodnotenia pre navrhovanú činnosť, po konzultáciách s navrhovateľom a na základe predpokladaných vplyvov identifikovaných v rámci procesu posudzovania odporúčam realizáciu navrhovanej činnosti v predloženej variante č. 2 uvedenej v správe o hodnotení s podmienkou realizácie zmierňujúcich opatrení uvedených v kapitole C.IV. správy o hodnotení modifikovanými tak, ako boli prejednané a následne schválené navrhovateľom na pracovnom stretnutí dňa 18.09.2023 na Správe CHKO Záhorie v Plaveckom Štvrtku iniciovanom MŽP SR, odborom štátnej správy ochrany prírody a krajiny.“

V závere odborného posudku spracovateľ posudku odporúča súhlasiť s navrhovanou činnosťou vo variante 2, za dodržania opatrení. Miesta realizácie navrhovaných opatrení sú v odbornom posudku zobrazené aj graficky.

Odborný posudok bol doručený navrhovateľom na MŽP SR dňa 24. 11. 2023.

IV. KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

Vplyvy na obyvateľstvo

Navrhovaná činnosť bude realizovaná cca 900 m južným smerom od zastavanej časti obce Vysoká pri Morave. Dotknutá obec sa nachádza mimo dopravných trás, preto nebude

kvalita a pohoda života jej obyvateľov narušená. Dominantným zdrojom prevádzkového hluku budú pohonné agregáty technologických zariadení – drapákový bager na jazere, triediče a kolesové nakladače v úpravni. Na základe meraní na analogických technických zariadeniach počas bežnej pracovnej činnosti sa akustické výkony pohybujú vo vzdialenosti 10 - 20 m od strojov na úrovni 105 – 110 dB(A). Vzhľadom na vzdialenosť najbližších obytných zón vo Vysokoj pri Morave, 900 m, je na základe analógie možné očakávať imisnú hladinu prevádzkového hluku na úrovni najviac 15 – 20 dB. Vonkajšia nákladná doprava sa hlukom z dopravy môže dotknúť obytných zón v Zohore, alebo v Stupave. K prírastkom dopravy a imisií hluku v dôsledku navrhovanej činnosti tu však nedôjde, lebo navrhovaná činnosť je pokračovaním existujúcich aktivít v rovnakých proporciách. Odhadnuté sú veľmi nízke emisie TZL z ťažby a úpravy suroviny, resp. TZL a NO_x z dopravy. Pri prevádzkových zdrojoch je to najmä z dôvodu, že ide o mokré technologické procesy, pri doprave z dôvodu, že je možnosť rozptylu dvoma smermi. Vzhľadom na to, že sa pri realizácii navrhovanej činnosti uplatňujú mokré procesy.

Celkové vplyvy obidvoch posudzovaných variantov na obyvateľstvo je možné vyhodnotiť ako nevýznamné, nepredpokladajú sa žiadne zdravotné riziká.

Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Navrhovaná činnosť bude mať priamy negatívny vplyv na horninové prostredie. Realizáciou ťažby štrkopieskov bude dochádzať k úbytku podkladu ročne vo výške max. 312 500 m³/rok štrkopieskov, vo variante 1 po dobu min. 21 rokov a vo variante 2 min. 10,5 roka. Celkový objem úbytku zemných hmôt by bol, v prípade realizácie variantu 1, 4 561,9 tis. m³. Vo variante 2 bude úbytok zemných hmôt 2 303,8 tis. m³. Manipulácie so zemnými hmotami predstavujú excerpciu nerastu, jeho úpravu a odvoz na miesto použitia, a skrývkovacie práce. Vnútna skrývka zostáva na mieste, vrchná skrývka sa bude ukladať po okrajoch ťažobného poľa, prípadne s uplatňovaním na rekultiváciu samotného okolia jazera, alebo v širšom okolí. Skrývkované budú aj sedimenty zo sedimentačných nádrží (odkalisko) pochádzajúce z prania štrkopieskov. Materiál pozostáva z hlíny, ílov a pieskov. Odhad množstva je cca 2% z manipulovaných štrkopieskov, čo pri maximálne možnej ťažbe 500 000 t/rok (312 500 m³/rok) predstavuje okolo 6 250 m³/rok. Usadené sedimenty sa z času-načas vybagrujú. Používajú sa pri rekultiváciách, alebo ako komerčný produkt s odvozom mimo dotknutého územia. Kontaminácia podkladu napr. ropnými látkami sa s výnimkou havarijných situácií nepredpokladá. Plávajúci bager, dopravníky a technologická linka sú poháňané elektrickou energiou. Preventívne sa pod strojné časti techniky na fosílna palivá, odstavenej alebo parkujúcej v rámci technologického areálu, podkladajú oceľové vane.

Negatívne vplyvy na horninové prostredie sú kompenzované aspektom využívania nerastného bohatstva vo výrobe stavebných hmôt.

Inicializáciu geodynamických javov vplyvom ťažby je možné vylúčiť. Zosuvu brehov sa predchádza bezpečným sklonom 1:4 po vonkajších hraniciach DP resp. 1:3 pri vnútorných hraniciach. Územie nie je náchylné na geodynamické javy s výnimkou epizodického pôsobenia veternej erózie, najmä pri vetroch nad 6 m/s, čo môže byť niekoľko dní v roku.

Navrhovaná činnosť bude mať vplyv na geomorfologické pomery. Súčasný terén plochy navrhovanej na ďalšiu ťažbu je rovinný s nadmorskou výške priemerne 140,2 m n. m. Realizáciou vodnej ťažby západne od súčasného jazera vznikne depresia vyplnená vodou, ktorá sa plynule napojí na existujúce jazero. Existujúce jazero o výmere 33,5 ha by sa v prípade realizácie variantu 1 rozšírilo o ďalších 26 ha, v prípade realizácie variantu 2 to bude 13,1 ha s dnom na úrovni okolo 123,35 m n. m.

Vplyvy na klimatické pomery

Náhrada objemu štrkopieskov iba vodnou masou má pozitívny vplyv na spomaľovanie odtoku vody z krajiny, čo je jedným z faktorov pôsobiacich proti klimatickým zmenám. Vodné plochy zachytávajú prašný spád a zlepšujú podmienky na rozptyl častíc prachu v ovzduší.

Vplyvy sú nepriame, dlhodobé, kumulatívne v rámci dobývacieho priestoru, v synergii s krajinou. Vodné plochy sa pomalšie zohrievajú i ochladzujú ako suchý povrch a tým v ich bezprostrednej blízkosti je vzduch cez deň chladnejší a v noci teplejší v porovnaní so širším okolím. Účinkom tejto teplotnej zotrvačnosti sa môžu znížiť maximálne teploty vzduchu v blízkosti vodných plôch zväčša o 1 až a 3 °C. Tieto zmeny sa prejavujú najmä za slnečného letného počasia, čím sa zmiernujú horúčavy. V zimnom období sa zas v nočných hodinách účinkom vodných plôch zmiernujú mrazy a tým sa znižuje intenzita teplotných inverzií.

Vplyvy na ovzdušie

Neočakávajú sa žiadne významné vplyvy na kvalitu ovzdušia. Zdrojom znečisťovania ovzdušia je samotná ťažba, úprava a manipulácia so štrkopieskom. Emisie prachu budú významne redukované, nakoľko je predpoklad, že štrkopiesok obsahuje značné percento vlhkosti, ktorá je v ňom viazaná aj po odkrytí, bude ťažený, prepravovaný a upravovaný vo vlhkom stave. Podľa prílohy č.1 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia (ďalej len „vyhláška č. 248/2023 Z. z.“) patrí činnosť ťažby a úpravy štrkopiesku ako stacionárny zdroj znečisťovania ovzdušia do kategórie:

3. Výroba nekovových minerálnych produktov;

3.99 ostatné priemyselné výroby a spracovanie nekovových minerálnych produktov.

Určujúcou škodlivinou sú tuhé znečisťujúce látky (TZL) - suspendované častice PM₁₀ a PM_{2,5}. Emisný limit stanovený prílohou č. 7 k vyhláške č. 248/2023 Z. z. je pre ťažbu a spracovanie silikátových a iných surovín stanovený na 20 mg/m³ TZL.

V dobe teplého, suchého a veterného počasia môže dochádzať k vyvievaniu častíc zo skládok suroviny a frakcií a z manipulačných plôch v okolí technologickej linky. Na prenos častíc ovzduším budú pôsobiť najmä silnejšie vetry nad 6 m/s, ktorých je niekoľko dní v roku. Vzhľadom na prevažujúci smer prúdenia môžu byť polietavé častice epizodicky zanášané najčastejšie južným (v 12%-tnej početnosti) alebo severným smerom (v 11%-tnej početnosti), kde sa obytné zóny nenachádzajú. Najbližšie obytné zóny sa nachádzajú SZ smerom (obec Vysoká pri Morave) vo vzdialenosti 900 m.

Na zmiernenie resuspenzie tuhých znečisťujúcich látok je relevantné zvlhčovanie depónií suroviny a kameniva a manipulačných plôch úpravne, ako aj kapotáž nákladu štrkopiesku na dopravných prostriedkoch.

Stavebné mechanizmy a súvisiaca nákladná doprava sú zdrojom prašnosti a emisií. Znečistenie sa prejavuje lokálne priamo v dotknutom území a v menšej miere na prístupových komunikáciách. Vplyvy sú lokálne a dočasné, nepredpokladá sa zhoršenie kvality ovzdušia a intenzitu znečistenia bude možné minimalizovať vhodnými opatreniami, ktoré MŽP SR uvádza v časti VI.3. tohto záverečného stanoviska.

Vplyvy na povrchovú a podzemnú vodu

Ložisko sa nachádza v inundačnom, pravidelne zaplavovanom území Moravy. Ku krátkodobej záplave medzihrádzového územia dochádza každoročne, k väčšej, dlhšie trvajúcej záplave dochádza približne každých 3 – 5 rokov. V období záplav budú ťažobné práce prerušené. Samotná prítomnosť jazera, i jeho zväčšovanie v dôsledku ťažby, nemá žiadny vplyv na prietokové pomery alebo vodné stavy na tokoch priľahlej riečnej siete.

Navrhovaná činnosť nemá žiadny súvis s povrchovými vodami, napr. v dôsledku odberu vôd z tokov, ani prostredníctvom podzemných vôd.

Realizáciou navrhovanej činnosti vznikne veľká vodná plocha, ktorej rozloha bude súčtom:

- pôvodného jazera 33,5 ha po ťažbe v minulosti,
- vodnej plochy v ťažbe východne od pôvodného jazera 24,1 ha v cieľovom stave,
- navrhovanej vodnej ťažby na ploche 26 ha (variant 1) resp. 13,1 ha (variant 2).

Celková výmera budúceho jazera by v prípade realizácie variantu 1, dosiahla 83,6 ha, po realizácii navrhovanej činnosti vo variante 2, bude mať vodná plocha rozlohu 60,7 ha a priemernú hĺbku 16,85 m.

Nie sú zistené žiadne možné interakcie ťažby s kvalitou dotknutých tokov v okolí. V dôsledku navrhovanej činnosti nebude dochádzať k vypúšťaniu žiadnych odpadových vôd do tokov. Vplyv navrhovanej činnosti na Moravu ako hraničný vodný tok je po kvalitatívnej stránke preto možné vylúčiť.

Modelovacími technikami (pre obidva varianty) bolo, podľa záverov hydrogeologického posudku, ktorý je prílohou správy o hodnotení, preukázané, že navrhovaná činnosť nemá zásadný negatívny dopad na vodný režim tangovaných chránených území prírody a krajiny, najmä na územie európskeho významu (ÚEV) a chránený areál CHA Devínske jazero. Naopak realizáciou činnosti dôjde k zlepšeniu, alebo aspoň k stabilizácii vodného režimu jeho jadra, ktorým je národná prírodná rezervácia NPR Dolný les. Stabilizácia vodného režimu vo vzťahu k príslušným chráneným územiám je výraznejšia vo variante 1 oproti variantu 2.

Realizáciou ťažby v DP Vysoká pri Morave III v súčasnosti nedochádza k znečisťovaniu podzemných vôd ropnými látkami. Zvýšené koncentrácie celkového organického uhlíka, hliníka a zlúčenín dusíka vo vode jazera majú geogénny, resp. antropogénny pôvod difúzneho typu z okolia.

Podľa hydrogeologického posudku nebude mať navrhovaná činnosť dopad na kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele povrchových a podzemných vôd. Vplyvy na chemický a ekologický stav relevantných útvarov povrchových vôd, vrátane rieky Moravy ako hraničného vodného toku, ako aj na chemický a kvantitatívny stav relevantných útvarov podzemných vôd je možné tiež vylúčiť.

K navrhovanej činnosti, podľa variantu 1, vydal Výskumný ústav vodného hospodárstva (ďalej len „VÚVH“) odborné stanovisko podľa § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“), ktoré je prílohou správy o hodnotení. Podľa uvedeného odborného stanoviska sa vplyv realizácie navrhovanej činnosti na zmenu hladiny podzemnej vody v dotknutých útvaroch podzemnej vody SK1000100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Viedenskej panvy a SK2000200P Medzizrnové podzemné vody západnej časti Viedenskej panvy ako celku sa nepredpokladá. Odborné stanovisko však upozorňuje, že vzhľadom na dokumentovaný zlý chemický stav útvaru SK1000100P a vysokú zraniteľnosť územia zvyšovanie plôch odkrytých podzemných vôd v dôsledku ťažby štrkopieskov môže prispieť k zvýšeniu rizika znečistenia podzemných vôd v kvartérnom útvere SK1000100P a zlému chemickému stavu útvaru. Preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť predchádzaniu rizika znečisťovania pri navrhovanej činnosti.

Záverom odborného posudku je konštatovanie, že navrhovanú činnosť nie je potrebné posúdiť podľa článku 4.7 rámcovej smernice o vodách (RSV).

Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, vydal na základe uvedeného odborného stanoviska VÚVH rozhodnutie č. OU-BA-OSZP2-2021/079249/005-JAJ zo dňa 07. 12. 2021, že navrhovaná činnosť nie je činnosťou podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona a nie je potrebné posúdenie podľa § 16 ods. 6 písm. b) bodov 1. až 4. vodného zákona, s podmienkou dodržiavania zvýšenej pozornosti a predchádzaniu rizika znečisťovania podzemných vôd počas realizácie navrhovanej činnosti.

Podmienky na zníženie rizika znečistenia povrchových a podzemných vôd sú uvedené v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Vplyvy na pôdu

Vplyvy na pôdne pomery budú priame a negatívne, najmä v dôsledku záberu trvalých trávnych porastov. Záber poľnohospodárskych pôd by bol v prípade realizácie variantu 1

približne 23,4 ha, v prípade realizácie navrhovanej činnosti vo variante 2, bude záber poľnohospodárskych pôd 11,8 ha, presná výmera bude vyčíslená v žiadosti o trvalé odňatie. Skrývka ornice by bola v prípade realizácie variantu 1, o objeme okolo 77,5 tis. m³, v prípade realizácie navrhovanej činnosti vo variante 2, bude odstránená ornica s objemom 39,1 tis. m³. Objem podorničia by bol, v prípade variantu 1, 454,1 tis. m³, v prípade realizácie navrhovanej činnosti vo variante 2, bude odstránených 229,3 tis. m³ podorničia. Predpokladá sa dočasné uloženie uvedených objemov ornice a podorničia po okraji ťažobného poľa a následné využitie na rekultiváciu samotného okolia ťažobne, a aj v širšom okolí.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k záberu lúčnych a ruderalných / synantropných biotopov. V prípade realizácie variantu 1 by bol záber lúčnych biotopov európskeho významu (Lk8, v ÚEV i mimo neho) 19,3 ha, v prípade realizácie navrhovanej činnosti vo variante 2, to bude 8,8 ha. V prípade realizácie variantu 1 by bol záber lúčnych biotopov národného významu (Lk10b, Lk9) v komplexe s Lk11, 3,2 ha, v prípade realizácie navrhovanej činnosti vo variante 2, to bude 1,7 ha. Zánik ďalších ruderalných biotopov a skupinky nelesnej drevinovej vegetácie by bol vo variante 1 spolu 3,5 ha, v prípade realizácie variantu 2, to bude 2,6 ha. Podľa výmery chránených biotopov je možné očakávať, že zásah do populácii chránených a ohrozených druhov rastlín bude vo variante 2 o polovicu menší ako vo variante 1. Po floristickej stránke výhody variantu 2 podporuje aj vyšší záber floristicky menej významných biotopov degradovaných inváznymi druhmi rastlín.

Po realizácii opatrenia, ktoré vyplynulo z rokovania zástupcov navrhovateľa so zástupcami orgánov ochrany prírody, po vytvorení polostrova s výmerou 1,4 ha v južnej časti navrhnutého územia ťažby, sa v tomto území zachovávajú plochy nelesnej drevinovej vegetácie s výskytom krov a drevín, vrátane starých dubov (100 a viac rokov) v dobrom zdravotnom stave. Okrem ponechania polostrova bude vytvorené stanovište pre obojživelníky pri polostrove. Táto plocha je mimo dobývacieho priestoru. Počíta s prehĺbením existujúceho zvyšku ramena a jeho prilahlých častí. Plytké prehĺbenie má zlepšiť stav pre obojživelníky, vrátane dotknutých chránených druhov európskeho významu kunka žltobruchá (*Bombina bombina*), mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*) a tiež má zamedziť vstupu a hlavne vjazdu na polostrov. Celé zmiernujúce opatrenie, ponechanie vymedzeného polostrova a prehĺbenie mokrade, bude mať pozitívny vplyv na viaceré druhy, ktoré sú predmetom ochrany a realizovaná činnosť vo variante 2, má na ne mierne negatívny vplyv. Ide o plochu, ktorá sa nachádza v CHVÚ Záhorské Pomoravie, ale nie je v ÚEV Devínske jazero. V rámci ponechaného územia sú evidované biotopy Lk - Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi*, Lk10b - Vegetácia vysokých ostríc a Lk 11 - Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*). Ťažba sa zároveň v rámci variantu 2 rozšíri o lokalitu rovnakej výmery, v severozápadne od hranice variantu 2, kde sa v súčasnosti nachádza navážka zeminy s náletovou nelesnou drevinovej vegetáciou s prímiesou invázných druhov rastlín: ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisifolia*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), astra kopijovitolistá (*Aster lanceolata*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a nachádza sa tu aj súvislý porast so smlzom kroviskovým (*Calamagrostis epigejos*), ktorý sa na Záhorí správa invázne.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy, ktoré budú negatívne, budú zmiernené realizáciou opatrení uvedených v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Vplyvy na krajinu a scenériu

Realizáciou navrhovanej činnosti vo variante 1 by vznikla veľká súvislá vodná plocha s rozlohou 83,6 ha, v prípade realizácie navrhovanej činnosti vo variante 2 vznikne vodná plocha s rozlohou 60,7 ha. Premena aluviálnych lúk s mokradami na sterilnú mokraď jazerného typu je relatívne významná vo variante 1, menej vo variante 2. Ekologická stabilita krajiny sa významne nezmení, keď jeden typ prírodnej štruktúry trvalý trávny porast (TTP) bude nahradený iným prírodným prvkom, vodou. Záberom aluviálnych lúk sa obmedzí poľnohospodárske využívanie územia. V krajinnom obraze sa presadí vodná plocha štrkoviska

namiesto pôvodnej vegetačnej diverzity. Jeho premena z antropogénneho biotopu na prírodný, bude až s odstupom času.

Kvôli zmene diverzity budú vplyvy na krajinu celkovo negatívne (kumulatívne s flórou, faunou a ekozozologickými cieľmi). Synergický príspevok je v posilnení využívania jazera vtákmi na hygienu, nocovanie a ako zimovisko. Vplyvy na krajinu a scenériu budú trvalé.

Vplyvy na chránené územia

Územie navrhovanej činnosti sa nachádza v druhom stupni ochrany, podľa zákona č. 543/2022 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, v chránenej krajinskej oblasti, v CHKO Záhorie (v oboch variantoch celými plochami) a zasahuje aj do chráneného vtáčieho územia SKCHVU016 Záhorské Pomoravie (v oboch variantoch celými plochami) a do územia európskeho významu SKUEV0313 Devínske jazero (vo variante 1 výmerou 20,4 ha a vo variante 2 výmerou 7,5 ha).

Navrhovaná činnosť bude mať mierne nepriaznivé vplyv na predmety ochrany v Chránenom vtáčom území SKCHVU016 Záhorské Pomoravie a v území európskeho významu SKUEV0313 Devínske jazero a mierne priaznivý vplyv na územie európskeho významu SKUEV0314 Morava. Vplyvy na predmety ochrany sú uvedené v časti V. tohto záverečného stanoviska. Pri dodržaní opatrení, ktoré MŽP SR uvádza v časti VI.3. tohto záverečného stanoviska, budú nepriaznivé vplyvy zmiernené.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Dotknutým prvkom kostry ekologickej stability je podľa dokumentu RÚSES (2019) nadregionálne biocentrum NRbc Horný les (Dolnomoravská niva), s genofondovými lokalitami GL 38 Dolný les a GL 39 Devínske jazero. Uvedené genofondové lokality sú vymedzené mimo územia navrhovaného na vodnú ťažbu.

Cieľovými spoločenstvami nadregionálneho biocentra sú Fraxino pannonicae – Ulmetum (Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy, tvrdý luh) a vodné spoločenstvá. V dotknutom území sa lesné spoločenstvá nenachádzajú, prítomné sú však vodné spoločenstvá – mokrade, ktoré zaniknú. Ich obnova sa navrhuje za a pri hranici navrhovaného ťažobného priestoru variantu 2.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Z hľadiska využitia zeme má navrhovaná činnosť dopad na poľnohospodárstvo (rastlinnú výrobu), ťažobný priemysel resp. priemysel stavebných látok, dopravu a rybné hospodárstvo.

Dotknuté pozemky sú využívané na rastlinnú výrobu, pre produkciu sena a krmovín. Záber kosených plôch (suma neruderálnych biotopov mínus NDV, X4, X8) by bol vo variante 1 spolu 22,5 ha a vo variante 2 bude celkovo 10,5 ha. Úbytok plôch pre výrobu sena a krmovín bude postupný, v etapách, v priebehu zhruba 10,5 roka (variant 2) až 21 rokov (variant 1) i viac. Poľnohospodárska rastlinná výroba bude ovplyvnená aj použitím ornice zo skrývky na zúrodnenie orných pôd v širšom okolí.

Navrhovaná činnosť je bezproblémová z hľadiska bansko-technických podmienok dobývania. Surovina po úprave vyhovuje požiadavkám technických noriem na hutné kamenivo pre stavebné účely resp. kamenivo do nestmelených a hydraulicky stmelených materiálov používaných v inžinierskom staviteľstve a pri výstavbe ciest resp. kamenivo do betónu. Realizáciou navrhovanej činnosti budú sýtené nároky na surovinový potenciál prednostne pre stavebný priemysel i priemysel stavebných látok – úmerne úbytku zásob sa bude trh stavebných surovín saturovať kamenivom. Výhodnejší je variant 1, kde sú zásoby vo výške 4.030,3 tis. m³, oproti variantu 2 s objemom zásob 2.035,3 tis. m³.

Priemerná hodinová frekvencia nákladnej dopravy cez Zohor alebo Stupavu dosahuje 6,5 NA/hod tam a rovnako aj späť. Doprava kameniva je vo väzbe na diaľnicu D2. V dôsledku realizácie navrhovanej činnosti nedôjde k zvýšeniu nákladnej dopravy, pretože činnosť je pokračovaním existujúcich aktivít. Rozdiel medzi variantmi činnosti je časový, negatívne

vplyvy z dopravy budú pôsobiť vo variante 1 minimálne 21 a viac rokov a vo variante 2 minimálne 10,5 roka a viac, v závislosti od ročnej výroby.

Rybné hospodárstvo má v obci Vysoká pri Morave historickú tradíciu, samotný vznik obce je spojený so založením rybárskej osady pri rieke Morave. Jazero v ťažbe je rybárskym revírom „Štrkovisko na Židovkách“ s režimom lovu rýb povoleným celoročne s výnimkou individuálnej ochrany rýb. Zarybňuje sa hlavne druhmi kapor a štika. Evidujú sa úlovky kapra, pleskáča, karasa, boleňa, štučky, sumcov a ďalších. Realizáciou navrhovanej činnosti sa zväčší rozloha revíru, zo súčasných 44 ha, o ďalších cca 13,1 ha (variant 2). V prípade realizácie variantu 1, by to bolo zväčšenie rozlohy revíru o 26 ha.

Z hľadiska urbánneho komplexu prevažujú priame pozitívne vplyvy pre oblasť ťažobného priemyslu a stavebných surovín. S ohľadom na bansko-technické podmienky dobývania a zavedené technológie, ako pokračovanie už realizovaných aktivít, a s ohľadom na významnosť objemu výroby, sú ekonomické prínosy odstupňované podľa veľkosti variantu. Silná synergia ťažby je v dopadoch na hospodárstvo, v rámci stavebného priemyslu a sociálno-ekonomickej sféry - príjmy štátne, verejné i súkromné (mzdy). Účinky budú dlhodobé, najmenej 21 rokov pri variante 1 resp. najmenej 10,5 roka pri variante 2.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Navrhovaná činnosť nebude mať žiadny vplyv na kultúrne a historické pamiatky.

Vplyvy na archeologické náleziská, na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V sledovanom území sa nenachádzajú archeologické náleziská. Navrhovanou činnosťou nepríde k negatívnemu vplyvu navrhovanej činnosti na archeologické náleziská.

Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Navrhovanou činnosťou nepríde k negatívnemu vplyvu navrhovanej činnosti na miestne tradície a iné hodnoty nehmotnej povahy. Miestnou tradíciou je ťažba štrkopieskov, pravdepodobne ešte pred obdobia vyhlásenia dobývacieho priestoru Vysoká pri Morave III v roku 1979. Navrhovaná činnosť je pokračovaním miestnej tradície.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Navrhovaná činnosť bude mať pri oboch variantoch vplyv na predmet ochrany v chránenom vtáčom území SKCHVU016 Záhorské Pomoravie. Pravdepodobne vyvolá pôsobenie priamych mierne negatívnych vplyvov na 13 druhov: bocian biely (*Ciconia ciconia*) chriaštel bodkovaný (*Porzana porzana*), haja červená (*Milvus milvus*), haja tmavá (*Milvus migrans*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), kačica chrapľavá (*Anas querquedula*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), hus divá (*Anser anser*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), brehuľa hnedá (*Riparia riparia*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*) a prepelica poľná (*Coturnix coturnix*). Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde u uvedených druhov k zániku najmä potravných biotopov, v menšej miere hniezdných a oddychových, avšak nedôjde k trvalému zániku potravných a hniezdných biotopov v okolí hodnoteného územia. V prípade brehule hnedej môže realizácia navrhovanej činnosti vytvoriť podmienky pre zlepšenie hniezdných možností tohto druhu v území. Vzhľadom na nižší záber potravných biotopov je priaznivejší variant 2.

Na druhy hus bieločelá (*Anser albifrons*) a hus siatinná (*Anser fabalis*) bude mať navrhovaná činnosť mierne pozitívny vplyv, pretože jej realizáciou sa postupne zväčší vodná plocha, čo vyvolá zlepšenie podmienok zimovania husí v hodnotenom území. Vplyv na potravné biotopy nebol preukázaný.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že realizácia navrhovanej činnosti nebude mať významný nepriaznivý vplyv na integritu dotknutých území sústavy Natura 2000 - SKCHVU016 Záhorské Pomoravie ani v jednom z posudzovaných variantov.

Pri mierne negatívnom vplyve je menšie negatívne ovplyvnenie predmetov ochrany pri variante 2, vzhľadom na menší záber biotopov. Nie však v takom rozsahu, ktorý by mal vplyv na významnosť vplyvu celkového hodnotenia. Evidentne však dôjde k zásahu na menšej výmere reálneho, alebo potenciálneho potravného, prípadne hniezdneho biotopu. V prípade husi bieločelej a husi siatinnej je to opačne – vzhľadom na zväčšenie vodnej plochy by bol z hľadiska zimovania vhodnejší variant 1.

Navrhovaná činnosť pravdepodobne vyvolá pôsobenie priamych mierne negatívnych vplyvov predmet ochrany v území európskeho významu SKUEV0313 Devínske jazero, na druhy: kunka žltobruchá (*Bombina bombina*) a mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*), v oboch hodnotených variantoch. Vo variante 2 bude mať navrhovaná činnosť mierne negatívny vplyv aj na biotop Lk8 Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* (kód Natura 6440).

V prípade realizácie variantu 1 by mala navrhovaná činnosť významne negatívny vplyv a v prípade realizácie variantu 2 bude mať mierne negatívny vplyv na biotop Lk8 Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* (kód Natura 6440).

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že realizácia navrhovanej činnosti v prípade variantu 2 nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu dotknutých území sústavy Natura 2000 - SKUEV0313 Devínske jazero avšak v prípade variantu 1 by bol tento vplyv nepriaznivý.

Navrhovaná činnosť pravdepodobne vyvolá pôsobenie nepriameho mierne pozitívneho vplyvu na druh netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), ktorý je predmetom ochrany v území európskeho významu SKUEV0314 Morava, nakoľko dôjde k zlepšeniu jeho potravných možností druhu mimo ÚEV Morava.

Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že realizácia navrhovanej činnosti nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu dotknutých území sústavy Natura 2000 - SKUEV0314 Morava ani v jednom z posudzovaných variantov.

Pôsobenie kumulatívnych vplyvov navrhovanej činnosti na predmet ochrany v chránenom vtáčom území SKCHVU016 Záhorské Pomoravie bolo preukázané na druhy: bocian biely (*Ciconia ciconia*) chriaštel bodkovaný (*Porzana porzana*), haja červená (*Milvus milvus*), haja tmavá (*Milvus migrans*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), kačica chrapľavá (*Anas querquedula*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), hus bieločelá (*Anas albifrons*), hus siatinná (*Anas fabalis*), hus divá (*Anser anser*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), brehuľa hnedá (*Riparia riparia*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*) a prepelica poľná (*Coturnix coturnix*).

Pôsobenie kumulatívnych vplyvov na predmet ochrany SKUEV0314 Devínske jazero vplyvom realizácie navrhovanej činnosti bolo preukázané v prípade biotopu Lk8 Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* (kód 6440).

Na základe vyhodnotenia významnosti vplyvov navrhovanej činnosti na územia sústavy Natura 2000 možno konštatovať, že navrhovaná činnosť nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy Natura 2000 samostatne ani v kombinácii s inými plánmi alebo projektami v prípade realizácie činnosti vo variante 2 za dodržania podmienok uvedených v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

VI. ROZHODNUTIE VO VECI

1. Záverečné stanovisko

MŽP SR na základe komplexného posúdenia navrhovanej činnosti podľa zákona, pri ktorom bol zohľadnený stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam

očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, po vyhodnotení predložených stanovísk a pripomienok, výsledku verejného prerokovania navrhovanej činnosti a záverov odborného posudku a za súčasného stavu poznania

súhlasí

s realizáciou navrhovanej činnosti za predpokladu dodržania príslušných platných právnych predpisov a splnenia podmienok a realizácie opatrení uvedených v kapitole VI.3. tohto záverečného stanoviska, tzn. s vodnou ťažbou štrkopieskov v katastrálnom území Vysoká pri Morave v množstve 500 000 t/rok na ploche 13,1 ha.

Platnosť záverečného stanoviska je sedem rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti. Záverečné stanovisko nestráca platnosť, ak sa počas jeho platnosti začne konanie o umiestnení alebo povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

2. Odsúhlasený variant

Na základe záverov komplexného posúdenia navrhovanej činnosti podľa zákona MŽP SR súhlasí s navrhovanou činnosťou vo variante 2, v množstve 500 000 t/rok na ploche 13,1 ha.

3. Opatrenia a podmienky na prípravu, realizáciu a prípadne na ukončenie navrhovanej činnosti alebo jej zmeny, vrátane opatrení na vylúčenie alebo zníženie významne nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti

1. V južnej časti navrhnutého územia ťažby vytvoriť polostrov ohraničený prirodzenou depresiou, ktorá predstavuje mokrad, ako aj migračný koridor živočíchov medzi riekou Morava a štrkoviskom na Židovkách pri záplavách. Navrhnutý polostrov má výmeru 1,4 ha, z toho je v rámci územia s plánovanou ťažbou cca 1,1 ha. Pri polostrove vytvoriť stanovište pre obojživelníky. Plochu 1,1 ha s pôvodne plánovanou ťažbou nahradiť rovnakou plochou severovýchodne od pôvodnej plochy variantu 2, kde sa v súčasnosti nachádza navážka zeminy s náletovou nelesnou drevinovej vegetáciou s prímесou invázijských druhov rastlín.
2. Po ukončení ťažby ponechať ostrov s rozmerom približne 40 x 30 m na mieste, kde v súčasnosti začína pevná časť (nábrežná trasa) dopravníka štrku a už má charakter polostrova.
3. Odtážiť šiju, resp. plytké prepojenie existujúceho ostrova s pevninou, na hĺbku najmenej 3 m.
4. Brehy po ťažbe štrkopieskov diverzifikovať, vytvoriť miesta s kolmými stenami, plytčinami, plytkými ostrovčekmi, so zárastom vegetácie. Realizáciu tohto opatrenia konzultovať s povereným pracovníkom Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ďalej len „ŠOP SR“), Správou CHKO Záhorie ako aj so zástupcom miestnej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu MO SRZ Vysoká pri Morave ako užívateľom rybárskeho revíru.
5. Na vytvorené štrkové brehy nenavážať žiadnu ornícu ani skrývku.
6. V spolupráci so ŠOP SR, Správou CHKO Záhorie, vo vybraných terénnych depresiách realizovať výkopy bagrom - prehĺbenie o cca 30-50 cm s odstránením vegetácie a odvozom vyťaženej zeminy, vytvoriť plytký profil, bez strmých brehov, aby plochy zostali prejazdné pre kosačky v prípade suchších období, kedy je možné ich pokosiť.
7. Vznik prašných emisií obmedzovať zvlhčovaním depónií a manipulačných plôch a kapotážou nákladu štrkopiesku na dopravných prostriedkoch.

8. V súčinnosti s pracovníkmi Správy CHKO Záhorie v rámci ÚEV Devínske jazero, na parcele registra CKN č. 666 v k. ú. Stará Graba, na ploche cca 4,3 ha, zabezpečiť likvidáciu invázneho druhu javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a invázne sa správajúceho druhu agát biely (*Robinia pseudoacacia*).
9. V štyroch rokoch po odstránení inváznych drevín parcele registra CKN č. 666 v k. ú. Stará Graba zabezpečiť ručné, alebo mechanické kosenie (1x ročne), vrátane odstránenia výmladkov nežiadúcich drevín na zabezpečenie priaznivého stavu lúčneho biotopu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky.
10. V súčinnosti s pracovníkmi Správy CHKO Záhorie v rámci ÚEV Devínske jazero, na parcele registra CKN č. 666 v k. ú. Stará Graba, na ploche cca 7,5 ha, na ktorej sa nachádzajú zaplavované trávne porasty v alúviu rieky Morava, vytvoriť vhodnými zásahmi biotop Lk8. Realizácia opatrenia bude prebiehať 5 rokov. V prvom roku budú odstránené náletové drevín, invázne a nepôvodné dreviny na lokalitách v jesenných až zimných mesiacoch s následným odstránením biomasy. Každoročne bude na ploche zabezpečené mechanické kosenie (1x ročne), vrátane odstránenia výmladkov nežiadúcich drevín a s následným odstránením pokosenej biomasy. Pričom môže byť využité aj mozaikovitú kosenie z dôvodu zachovania plôch pre rozmnožovanie a dokončenie vývoja druhov. Možnosť mozaikovitého kosenia, vrátane vymedzenia bude realizované na základe dohody so Správou CHKO Záhorie.
11. Skrývkové hmoty neumiestňovať na brehy jazera.
12. Používať iba stroje a zariadenia v dobrom technickom stave a uprednostniť zariadenia s nižším akustickým výkonom.
13. Trasy pohybu nákladných vozidiel plánovať čo najviac vzdialené od bytových domov.
14. Aktualizovať Plán preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku znečisťujúcich látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku - Havarijný plán.
15. Zabezpečiť príručný sklad na materiál a technické pomôcky potrebné pre prípadnú sanáciu havarijného úniku ropných látok.

4. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy

Podľa ustanovení § 39 ods. 1 zákona je ten, kto realizuje navrhovanú činnosť povinný zabezpečiť aj súlad realizovania činnosti s týmto zákonom, s rozhodnutiami vydanými podľa tohto zákona a ich podmienkami, a to počas celej prípravy, realizácie a ukončenia činnosti.

Podľa ustanovení § 39 ods.2 zákona je ten, kto realizuje navrhovanú činnosť posudzovanú podľa tohto zákona, povinný zabezpečiť vykonávanie poprojektovej analýzy, ktorá pozostáva najmä zo:

- systematického sledovania a merania vplyvov navrhovanej činnosti;
- kontroly plnenia a vyhodnocovania účinnosti požiadaviek uvedených v záverečnom stanovisku a v povolení činnosti;
- zabezpečenia odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení činnosti, ktorej funkciu plnil zámer, so skutočným stavom.

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti a výsledky posudzovania predpokladaných vplyvov na životné prostredie je potrebné poprojektovú analýzu zamerať na monitorovanie predmetov ochrany prírody.

Každých päť rokov až do ukončenia prevádzky realizovať na lokalite Polianky a Otocká dolina:

- zoologický prieskum, cieľovými druhmi sú obojživelníky a vtáky z predmetu ochrany ÚEV Devínske jazero resp. CHVÚ Záhoriské Pomoravie;

- floristický prieskum, so zameraním na biotop Lk8 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi, ktorý je predmetom ochrany ÚEV Devínske jazero.

V siedmom a ôsmom roku od realizácie likvidácie drevín invázneho druhu javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a invázne sa správajúceho druhu agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a vytvorenie nového biotopu Lk8. realizovať floristický prieskum so zameraním na priaznivosť biotopu Lk1 a vytvoreného biotopu Lk8. Na základe aktuálnych podmienok, v čase bezprostredne pred realizáciou opatrení navrhovateľ vypracuje jednoduchý projekt terénnych a monitorovacích aktivít, schválený Správou CHKO Záhorie z dôvodu možnej odchýlky od predpokladov (formálnych i vecných) kvôli časovému odstupu.

Správy zo zoologických a floristických prieskumov bude navrhovateľ predkladať miestne príslušnej organizácii štátnej ochrany prírody - Správe CHKO Záhorie.

Rozsah a lehotu sledovania a vyhodnocovania vplyvov určí povoľujúci orgán, v súlade s týmto záverečným stanoviskom vydaným podľa § 37 zákona.

Na základe operatívneho vyhodnocovania výsledkov monitorovania je podľa § 39 ods. 4 zákona ten, kto realizuje navrhovanú činnosť povinný, v prípade ak sa zistí, že skutočné vplyvy navrhovanej činnosti posudzovanej podľa zákona sú nepriaznivejšie, než uvádza zámer, ktorý nahrádza správu o hodnotení činnosti, zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom uvedeným v zámere, v súlade s požiadavkami uvedenými v záverečnom stanovisku a v povolení navrhovanej činnosti.

5. Rozhodnutie o akceptovaní alebo neakceptovaní predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení doručených podľa § 35 vrátane odôvodnených písomných pripomienok, ktoré boli doručené verejnosťou

K zámeru bolo doručených 5 písomných stanovísk od zainteresovaných orgánov štátnej správy. Ani v jednom stanovisku nebol uvedený nesúhlas s navrhovanou činnosťou. Stanoviská doručené k správe o hodnotení boli buď bez pripomienok, podmienené dodržiavaním platnej legislatívy a realizáciou navrhnutých opatrení v správe o hodnotení, alebo obsahovali podmienky, ktoré MŽP SR akceptovalo a uvádza ich v časti VI.3. tohto záverečného stanoviska. MŽP SR akceptovalo dohodu navrhovateľa a odboru štátnej správy ochrany prírody a krajiny na novom opatrení, vytvorení polostrova na ktorom sa zachovávajú chránené biotopy a zároveň na rozšírení ťažby vo variante 2 o rovnakú plochu. Doručené stanoviská sú aj s vyjadrením MŽP SR uvedené v časti III. 4. tohto záverečného stanoviska. K správe o hodnotení nebolo doručené žiadne stanovisko verejnosti. Zástupca dotknutej verejnosti, Združenia domových samospráv, sa zúčastnil na verejnom prerokovaní navrhovanej činnosti, na ktorom vyjadril súhlas s realizáciou navrhovanej činnosti vo variante 2.

VII. Odôvodnenie záverečného stanoviska

1. Odôvodnenie rozhodnutia vo veci

Záverečné stanovisko pre navrhovanú činnosť je vypracované podľa § 37 ods. 4 a 5 zákona na základe zámeru, ktorý plní funkciu správy o hodnotení činnosti, stanoviská doručených k navrhovanej činnosti, záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, odborného posudku vypracovaného podľa § 36 zákona, ako aj na základe skutočností všeobecne známych alebo známych správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti.

Pri hodnotení podkladov a vypracúvaní záverečného stanoviska MŽP SR postupovalo podľa ustanovení zákona. MŽP SR dôsledne analyzovalo každú pripomienku a stanoviská od zainteresovaných subjektov. V rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona bolo doručených 5 písomných stanovísk, z ktorých ani jedno nebolo nesúhlasné. Orgány štátnej ochrany prírody odporúčali navrhovanú činnosť realizovať iba vo variante 2. Odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny súhlasil s navrhovanou činnosťou vo variante

2, s podmienkou zachovania polostrova v južnej časti plochy variantu 2, ktorá bude nahradená rovnakou plochou 1,4 ha severozápadne od hranice variantu 2, kde sa v súčasnosti nachádza navážka zeme s náletovou nelesnou drevinovou vegetáciou s prímiesou invázných druhov rastlín. Stanoviská a vyjadrenia sú uvedené v kapitole III. 4. tohto záverečného stanoviska.

Predložená správa o hodnotení, doručené písomné stanoviská, verejné prerokovanie navrhovanej činnosti ani odborný posudok neidentifikovali vplyvy, ktoré by realizáciou navrhovanej činnosti znamenali významné riziko poškodenia alebo ohrozenia životného prostredia či zdravia, prípadne by znemožňovali realizáciu navrhovanej činnosti.

Navrhovaná činnosť ovplyvní negatívne územie sústavy Natura 2000; zasiahne do chránených biotopov; ovplyvní chránené a ohrozené druhy flóry a fauny; bude vyžadovať trvalý záber poľnohospodárskej pôdy; bude mať lokálny vplyv na ovzdušie a ovplyvní geomorfologické pomery. Pozitívne ovplyvní navrhovaná činnosť vodný režim priľahlých chránených území; zväčšenie vodnej plochy prispeje k zmiernovaniu teplotných gradientov a k rozptylu polietavých častíc, obsiahnutých v ovzduší; rozšíri sa plocha pre zimovisko, nocovisko a pobyt pre vodné a na vodu viazané druhy vtákov; v rámci zmiernujúcich opatrení budú zlikvidované invázne druhy rastlín; udrží sa ťažobný priemysel stavebných hmôt so zvýšeným dopytom po tejto komodite a pracovné príležitosti.

MŽP SR zvážilo všetky možné riziká navrhovanej činnosti z hľadiska vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov a dospelo k záveru, že pri dodržaní ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, technologických postupov a opatrení na vylúčenie alebo zníženie významne nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti, je navrhovaná činnosť v predloženom 2. realizačnom variante, za dodržania opatrení uvedených v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska, prijateľná z hľadiska celkových (negatívnych i pozitívnych) vplyvov na životné prostredie a navrhovanú činnosť je možné realizovať. V priebehu procesu posudzovania sa nezistili žiadne skutočnosti, ktoré by po realizácii opatrení uvedených v správe o hodnotení a v tomto záverečnom stanovisku závažným spôsobom ohrozovali niektorú zo zložiek životného prostredia alebo zdravie obyvateľov.

V rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona boli zhodnotené tie vplyvy na životné prostredie, ktoré bolo možné v tomto štádiu poznania predpokladať.

2. Odôvodnenie akceptovania alebo neakceptovania predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení (zámeru) doručených podľa § 35 zákona vrátane odôvodnených písomných pripomienok, ktoré boli doručené dotknutou verejnosťou.

Dotknuté orgány vo svojich stanoviskách s navrhovanou činnosťou súhlasili, odporúčali navrhovanú činnosť realizovať vo variante 2 a požadovali doplnenie opatrení uvedených v správe o hodnotení. MŽP SR akceptovalo všetky stanoviská a výsledok odbornej konzultácie orgánov štátnej ochrany prírody a navrhovateľa, podmienku zachovania polostrova v južnej časti plochy variantu 2, ktorá bude nahradená rovnakou plochou 1,4 ha severozápadne od hranice variantu 2, kde sa v súčasnosti nachádza navážka zeme s náletovou nelesnou drevinovou vegetáciou s prímiesou invázných druhov rastlín. Stanoviská doručené k správe o hodnotení aj s vyjadrením MŽP SR sú uvedené v časti III. 4. tohto záverečného stanoviska.

MŽP SR listom č. 665/2023-1.7/mo, 90036/2023 zo dňa 29. 11. 2023, podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku, oboznámilo účastníkov konania, že zhromaždilo rozhodujúce podklady na vydanie záverečného stanoviska a že majú právo sa s podkladmi na vydanie záverečného stanoviska oboznámiť a následne sa k nim, ako aj k spôsobu ich zistenia, vyjadriť pred vydaním záverečného stanoviska, prípadne navrhnúť ich doplnenie. Možnosť nahliadnuť do spisu nevyužil žiadny účastník konania. Združenie domových samospráv (ZDS) požiadalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky o zaslanie vecných podkladov rozhodnutia podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám

a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky žiadosť vybavilo v súlade so zákonom o slobode informácií. V žiadosti ZDS požadovalo aj vykonanie konzultácie s navrhovateľom. Súčasťou vecných podkladov rozhodnutia, ktoré Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zaslalo elektronicky ZDS, bola aj kópia záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, ktoré je popísané aj v kapitole III. 3. tohto záverečného stanoviska. Na verejnom prerokovaní navrhovanej činnosti zástupca ZDS, ako jediný zástupca dotknutej verejnosti, konzultoval s navrhovateľom a v závere verejného prerokovania navrhovanej činnosti vyjadril súhlas s realizáciou navrhovanej činnosti vo variante č. 2. Požiadavku ZDS na zverejňovanie všetkých vecných podkladov MŽP SR neakceptovalo. MŽP SR postupuje v súlade s platnými predpismi, zverejňuje celé dokumentácie, ktoré obsahujú informácie o životnom prostredí.

VIII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
RNDr. Milena Okoličányiová

2. Potvrdenie správnosti údajov

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
RNDr. Anna Bohers, PhD.
poverená vykonávaním funkcie generálneho riaditeľa sekcie

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

Bratislava, 12. 02. 2024

IX. Informácia pre povoľujúci orgán o dotknutej verejnosti

Dotknutá verejnosť je podľa § 3 písm. s) zákona verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takomto konaní; platí, že mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia a spĺňajúca požiadavky ustanovené v zákone má záujem na takom konaní.

Dotknutá verejnosť má podľa § 24 ods. 2 zákona postavenie účastníka v konaniach uvedených v tretej časti zákona a následne postavenie účastníka v povoľovacom konaní k navrhovanej činnosti, ak uplatní postup podľa § 24 ods. 3 alebo ods. 4 zákona, t. j. prejaví záujem na navrhovanej činnosti a na konaní o jej povolení podaním odôvodneného písomného stanoviska k zámeru podľa § 23 ods. 4, odôvodnených pripomienok k rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti podľa § 30 ods. 6, odôvodneného písomného stanoviska k správe o hodnotení činnosti podľa § 35 ods. 2, alebo podaním odvolania proti záverečnému stanovisku podľa § 24 ods. 3, ak jej účasť v konaní už nevyplýva z § 14 správneho poriadku.

V procese posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti bola identifikovaná dotknutá verejnosť: Združenie domových samospráv, Rovniankova 14, 851 02 Bratislava.

X. Poučenie o odvolaní

1. Údaj, či je záverečné stanovisko konečným rozhodnutím alebo či sa proti nemu možno odvolať

Záverečné stanovisko je podľa § 37 zákona rozhodnutie, ktoré je záväzné pre ďalšie povoľovacie konanie. Právoplatnosťou záverečného stanoviska vzniká oprávnenie navrhovateľa navrhovanej činnosti, podať návrh na začatie povoľovacieho konania k navrhovanej činnosti alebo jej zmene vo variante odsúhlasenom príslušným orgánom v záverečnom stanovisku.

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku.

Verejnosť má podľa § 24 ods. 4 zákona právo podať rozklad proti záverečnému stanovisku aj vtedy, ak nebola účastníkom konania o vydaní záverečného stanoviska.

2. V akej lehote, na ktorý orgán a kde možno podať odvolanie

Rozklad možno podať na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava, v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia doručením písomného vyhotovenia záverečného stanoviska účastníkovi konania.

V prípade verejnosti podľa § 24 ods. 4 zákona sa za deň doručenia záverečného stanoviska považuje pätnásty deň zverejnenia záverečného stanoviska príslušným orgánom podľa § 37 ods. 7 zákona.

3. Údaj, či záverečné stanovisko možno preskúmať súdom

Toto záverečné stanovisko je preskúmateľné súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú.

Doručuje sa elektronicky:

1. ALAS Slovakia, s.r.o., Polianky 23, 841 01 Bratislava
2. Obec Vysoká pri Morave, Hlavná 196, 900 66 Vysoká pri Morave
3. Združenie domových samospráv, Rovniankova 14, P.O.BOX 218, 851 02 Bratislava
4. Obvodný banský úrad Bratislava, Mierová 19, 821 05 Bratislava
5. Stavebný úrad Vysoká pri Morave, Hlavná 196, 900 66 Vysoká pri Morave
6. Okresný úrad Malacky, odbor starostlivosti o životné prostredie, Záhorácka 2942/60A, 901 26 Malacky
7. Okresný úrad Malacky, odbor krízového riadenia, Záhorácka 2942/60A, 901 26 Malacky
8. Okresný úrad Malacky, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Zámocká 5, 901 01 Malacky
9. Okresný úrad Malacky, odbor pozemkový a lesný, Zámocká 5, 901 01 Malacky
10. Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Tomášikova 46, 832 05 Bratislava
11. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Malackách, Legionárska 882, 901 01 Malacky
12. Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, Ružinovská 8, P.O.BOX 26, 820 09 Bratislava 29
13. Úrad Bratislavského samosprávneho kraja, Sabinovská 16, P.O.BOX 106, 820 05, Bratislava 25

14. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, sekcia energetiky, odbor energetickej a surovinovej politiky, Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava 212
15. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia geológie a prírodných zdrojov, TU
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody a biodiverzity, odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny, TU
17. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia vôd, TU